

SIVIILIKRIISINHALLINNAN

ERIKOISJULKAISU 2021

CMCFinland

Kriisinhallintakeskus
Crisis Management Centre Finland

SISÄLTÖ

- 3 Pääkirjoitus
- 4 Siviilipoliisina Malissa
- 8 Ilmastonmuutos on uhka turvallisuudelle
- 12 YK-tehtävät
– Tartu tilaisuuteen ”Carpe diem”
- 16 Laadukkaampaa koulutusta standardisoinnilla
- 20 Siviilikriisinhallinnan asiantuntijat edustavat laajasti eri ammattiryhmiä
- 22 Kriisinhallintakurssit ilman kahvipöytä-
keskusteluja - korona haastoi kouluttajat
- 24 Yhteistyötä yli rajojen
- 26 Tietojohtaminen EU:n konfliktinestossa
ja kriisinhallinnassa
- 29 Suomalainen rauhanalan ekosysteemi kaipaa
laajentamista ja vahvistamista
- 32 Syvälinen tilanneymmärrys tuottaa
perusteltuja päätöksiä
- 34 Yhteisöllistä kriisinhallintaa

Julkaisija:

Kriisinhallintakeskus CMC Finland
cmcfinland.fi
cmc@cmcfinland.fi

Vastaava päätoimittaja:

Jyrki Ruohomäki, johtava asiantuntija,
Kriisinhallintakeskus

Päätoimittaja:

Sue-Marie Pelkonen, tiedottaja,
Kriisinhallintakeskus

ISSN 1796-9379

PÄÄKIRJOITUS

YHTEISÖT MÄÄRITTELEVÄT IHMISEN

COVID-19-pandemia on muistuttanut karulla tavalla yhteisöjen ja yhteisöllisyyden merkityksestä. Yhteisöt ovat usein kuviteltuja, mutta ne tulevat näkyviksi etenkin ilon ja surun hetkillä. Jälkimmäisen aika oli tänä keväänä, asiantuntijamme menehdyttyä globaalin pandemian seurauksena.

Käsissäsi oleva siviilikriisinhallinnan erikoisjulkaisu voidaan nähdä yhteisömme tilaa ja tulevaisuutta luotaavana julkaisuna. Kirjoituksissa piirretään kuvaa siitä, millainen on siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden, tai laajemmin rauhantoimijoiden yhteisö ja mihin suuntaan se haluaa kulkea. Pääsemme kurkistamaan myös operaatioiden muodostamiin yhteisöihin, esimerkiksi Malissa.

Kriisinhallintakeskuksen johtaja Kirsi Henriksson avasi edellisen erikoisjulkaisumme (2018) pääkirjoituksen katsoamalla eteenpäin kohti ”CMC kakkosta”, siis sekä hallinnollista muutosta osaksi sisäministeriötä että fyysistä muuttoa Helsinkiin. Nyt olemme eläneet uuden CMC:n aikaa jo tovin. Kotipesä on löytynyt Pasilasta, toimitiloista, jotka koronan jälkeen alkavat varmasti palvelemaan entistä paremmin. Korona-aika on tuonut jokaiselle CMC:n yksiköistä omat haasteensa, joista osaa käsitellään tarkemmin tässä julkaisussa.

Siviilikriisinhallinta on jälleen kerran monenlaisessa muutoksessa. Viimeisen vuoden aikana mietintönsä on jättänyt kansallisesti kriisinhallinnan kehittämisestä linjannut parlamentaarinen komitea. Pääpaino komitean suosituksissa on meidän kannaltamme jo hyviksi havaittujen kehityskulkujen jatkamisessa. Kriisinhallintatehtävissä toimivien naisten lukumäärän osalta komitea asetti uudeksi tavoitteeksi 50 prosenttia, vanhan (40%) tultua tällä erää toteutetuksi. Uutta tavoitetta kohti tehdään työtä, mutta sen toteuttaminen kestävästi vaatii myös kriittistä tarkastelua tällä hetkellä varsin sukupuolittuneen tehtäväjaon osalta. Toisaalla tässä lehdessä luodaan tarkempi katse siihen, miltä siviilikriisinhallinnan asiantuntija tilastollisesti näyttää.

Lakia siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan ollaan jälleen uudistamassa. Etenkin kansalaisjärjestöt ovat olleet aktiivisia lain uudistamisen ympärillä käydyssä keskustelussa, mikä on osoitus siitä, että Suomessa siviilikriisinhallinta koetaan laajempaan kuin pelkät turvallisuus-toimijat käsittävänä toimintana. Lain uudistamisen yhteydessä on nostettu esiin kriittisiä kysymyksiä esimerkiksi erilaisista lähtökohdista tulevien asiantuntijoiden yhdenmukaisesta kohtelusta. Lakia uudistettaessa törmätäänkin moniin intresseihin, joista osa liittyy asiantuntijoiden taustaan tai elämäntilanteeseen. Kysymysten ratkaiseminen voi johtaa muutoksiin esimerkiksi siinä, miten hyvin

Suomi pystyy ylläpitämään nykyisen osallistumistasonsa tai nostamaan tasoa hallitusohjelmalinjauksen mukaiseen 150 asiantuntijaan.

Kansainvälisesti tarkasteltuna etenkin EU:n siviilikriisinhallinnan kehittämisessä tapahtuu liikettä. Käynnissä olevan Portugalin puheenjohtajuuskauden myötä jokainen jäsenmaa on jättänyt kansallisen toimeenpanosuunnitelmansa (NIP) siitä, miten EU:n siviilikriisinhallintaa kehittävä Kompaktin suositukset pannaan toimeen. Suomi jätti oman ”nippinsä” ensimmäisten joukossa jo 2019, mikä antoi meille mahdollisuuden ohjata kehitystä kunnianhimoiseen suuntaan.

Kompaktin yhtenä tarkoituksena oli kannustaa siviilikriisinhallinnan ja oikeus- ja sisäasioiden toimijoiden (OSA) yhteistoimintaa ja etsiä näiden välisiä synergioita. Tämä näyttää ainakin siviilikriisinhallinnan tematiikkaa tarkastellen toimineen tehokkaasti. Sisäasiainhallinnon toimijoiden lisäksi operaatioiden henkilöstöön palkataan myös uusia temaattisia asiantuntijoita, kuten ympäristöneuvonantajia. Ilmastomuutoksen ja konfliktien kytkös onkin keskeinen esimerkki uusista ”viheliäisistä” ongelmista, joiden käsittelyä tämäkin julkaisu ei ohita. Ilmastomuutoksen kaltaiset uudet uhat ovat myös esimerkki siitä, miten siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden muodostama yhteisö laajenee kulloisenkin tarpeen mukaan.

CMC:n toiminnassa laatu on aina ollut keskeistä. Laadun perustana on tietopohjainen päätöksenteko ja organisaatioiden oppiminen, mikä näkyy omassa toiminnassamme esimerkiksi koulutustoimintamme saamassa ISO-9001-laatustandardissa. Tietoperusteisen yhteistyön kehittämistä pohditaan tässä julkaisussa sekä EU:n että kansallisen tilanneymmärryksen kannalta. Myös tiedon jakamisen ja sen yhdessä käyttämisen pohjana on yhteiset tavoitteet asettanut yhteisö.

Toivotan lukijoille antoisia hetkiä ja samalla toivon, että tämä julkaisu innostaisi myös uusia ihmisiä liittymään siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden yhteisöön.

Jyrki Ruohomäki
Johtava asiantuntija
Kriisinhallintakeskus
CMC Finland

SIVIILIPOLIISINA MALISSA

- Kokemuksia kansainvälisistä yhteisöistä ja työtehtävistä

Paahtavaa kuumuutta, haastavaa tutkintatyötä vaikeissa olosuhteissa, terrorismin uhkaa, kansainvälisen tiimin tiivistä yhteisöllisyyttä, koti-ikävää ja malilaisia ystäviä – tätä kaikkea oli Marko Muhosen komennus siviilipoliisina Malissa.

YK:n hallinnoima valinta- ja haastatteluprosessi oli ollut pitkä, mutta lopulta saimme tietää olevamme hyväksytyjä osallistumaan operaatioon. Emme olleet kuitenkaan saaneet tarkkaa lähtöpäivää, joten jouduimme viettämään useita viikkoja epätietoisuudessa odottaen lähtökäskyä. Olin yrittänyt käyttää tämän ajan hyödyksi hakemalla kirjastosta ja netistä mahdollisimman paljon tietoa kohdemaasta, mutta en löytänyt kovinkaan paljon sellaista ajankohtaista tietoa, jota olisin kaivannut. Ilmeisesti syrjäinen maailmankolkka läntisessä Afrikassa ei pääsääntöisesti kiinnosta meitä länsimaista valtaväestöä.

Kun viimeiset työtunnit työssäni kotimaassa kuluivat toukokuuisena perjantai-iltapäivänä, siivosin pöytäni ja pakasin tavarani pahvilaatikoihin odottamaan sitä päivää, kun joskus palaisin takaisin työpaikalleni. Tässä vaiheessa oli vaikea käsittää, että pitkään jatkunut suunnitteluprosessi alkaisi kohta toteutua oikeasti. Sunnuntaina istuin jo

lentokoneessa suuntana Malin pääkaupunki Bamako. Kotoa lähteminen ja perheen hyvästely painoi mielessä, se oli saanut mielen apeaksi kuten aina.

Saavuimme Bamakoon heti puolennyön jälkeen. Lentokentän lämpömittarin näyttämä +34 astetta ja hikinen selkäni antoivat mielikuvan meitä odottavista olosuhteista. Pääsimme lentokentältä kahden aikaan aamuyöllä hotellille, kuudelta aamupalalle ja kahdeksalta olimme YK:n pääleirissä perehdytysyksikön ovella odottamassa koulutuksen alkua. Ensimmäinen päivä YK:n palveluksessa oli saatu alkuun.

PEREHDYTYSKOULUTUKSESTA TEKNISEN TUTKINNAN TYÖHÖN

Kahden viikon perehdytyskoulutuksen aikana istuimme pääsääntöisesti oppitunneilla, joilla kävimme kouluttajien johdolla läpi organisaatiota, kulttuureja, Malin histo-

Kuva: Michel Menetrey

riaa ja valtavan määrän erilaisia verkkokoulutuksia. Sain perehdytyksen päätyttyä nimityksen teknisen tukinnan yksikköön; tehtävä vastasi kotimaassa saamaani koulutusta. Malin olosuhteet ja tapahtumien mittakaavat tulisivat kuitenkin olemaan täysin poikkeavat siihen, mitä olin omassa työssäni tottunut näkemään ja tekemään.

Sain heti alkuun komennuksen osallistua kolmihenkisen tutkintaryhmän tehtävälle Soban-da-kylään Keski-Maliin. Alkutietojen mukaan heimoyhteisöjen pitkäaikaiset vihat toisiaan kohtaan olivat eskaloituneet, ja noin kolmenkymmenen hengen aseistautunut ryhmä oli moottoripyörillä kylään saavuttuaan alkanut ampuu. Kyläläiset tulivat täysin yllätetyksi, paikalla olleista vain muutamat ehtivät paken. Alkutietojen mukaan yli neljäkymmentä ihmistä oli kuollut ja kuten useasti näissä tilanteissa, uhreina ei ollut sotilaita vaan aseettomia siviilejä. Valmistauduimme samana iltana nopeasti lähtöön.

Seuraavana aamuna siirryimme lentokoneella kohti Keski-Malia ja jatkoimme edelleen helikopterilla tapahtumapaikalle. Siellä tapaisimme Malin viranomaiset, joiden kanssa ryhdyimme tekemään yhteistä työtämme. Suunnitelmiana oli suorittaa tutkintaa paikalla kolmen tunnin ajan, jonka jälkeen meidät paikalle tuonut helikopteri haiki meidät pois ennen pimeän tuloa.

Suunnitelmat muuttuvat useasti operaatioiden aikana, eikä tutkintatehtävämme ollut tästä poikkeus. Työn ollessa vielä kesken saimme tietää, että meidän tulisi paluunamme jälkeen liittyä valmisteilla olevaan ajoneuvokolonnaan. Lähtisimme liikkeelle lähes heti leiriin saavuttuamme ja siirryisimme yön aikana takaisin Soban-da-kylän seutuville. Tehtävänä oli vahvistaa paikalliselle viranomaiselle tarjottua tukea tutkinnassa, ja nyt siihen oli varattu aikaa kolme vuorokautta. Tietoa sulatellessa mietin, mitä olin ehtinyt pakata mukaan.

TUTKINTA SOBAN-DA-KYLÄN ALUEELLA

Olimme lähteneet liikkeelle noin neljäkymmenen auton kolonnassa. Ehdimme lastata meille osoitettuun panssaroituun autoon takatilan täydeltä juomavettä. Tiesimme, ettei meillä ollut tiedossa minkäänlaista huoltoa tulevien päivien aikana. Liikkeelle lähdettyämme ajoimme yhtäjaksoisesti koko yön seuraavaan puoleen päivään saakka. Loppukesän helle piti yölämpötilat yli +35 asteessa ja alkanut sadekaus hidasti entisestään kolonnamme etenemistä paikoitellen vaikeakulkuisessa maastossa. Pääsimme lopulta perille ja aloitimme työme yhdessä paikallisten viranomaisten kanssa. Tutkimukset jatkuivat koko loppupäivän ja poistuimme kylästä ennen pimeän laskeutumista. Tavoitteena oli siirtyä tunnin ajomatkan päässä sijaitsevaan sotilasleiriin, yöpyä siellä ja palata seuraavana päivänä jatkaamaan tutkintaa.

Noin kymmenen kilometrin päässä kylästä toinen panssaroiduista maastoautoistamme jäi kiinni Saharan hiekkaan, rikkoutuen samalla lopullisesti. Tiesimme, ettei auton korjaaminen tulisi onnistumaan tässä maastossa, eikä autoa voitaisi hylätä aavikolle. Ainoa vaihtoehto olisi jäädä paikalle ja pyytää pääleiriä lähettämään meille hinausauto - sen saapuminen saattaisi huonolla tuurilla viedä muutaman päivän.

Olimme nyt jo toista vuorokautta tehtävällä Keski-Malissa, joutuneet eroon yli sadan hengen pääjoukostamme, pimeys oli laskeutumassa päälle eikä meillä ollut näköpiirissä mitään kunnollista suojaa alueella liikkuvia terroristeja vastaan. Tämä sai pienentyneen joukkomme mielialan sähköistymään ja ymmärtämään ne riskit, joita saattaisimme vielä kohdata tulevan yön aikana. Puhelimet kävivät kuumana käydessämme neuvonpitoa seuraavien tuntien toimenpiteistä.. Istuin hiekkakumpareen päällä, katselin ympärilläni ja mietin, millä ihmeellä olin päätynyt tällaiseen paikkaan. Vielä alle kuukausi sitten olin ollut kotona Suomessa ja nauttinut kevätsäästä sekä ulkoilusta koiriemme kanssa.

KULTTUURISHOKISTA SOPEUTUMISEEN

Ensimmäisen vuoden jälkeen elämä Bamakossa oli asetunut jo uomiinsa. Asuminen ja paikallisyhteisö oli tullut tänä aikana hyvinkin tutuksi. Talomme vartijat auttoivat meitä tarvittaessa päivittäisten asioiden hoidossa, ja vuokraisantä suhtautui aina asemansa vaatimalla vakavuudella asunnossa tapahtuviin korjaustarpeisiin, kuten kylpyhuoneen vesiputken katkeamiseen tai heikon internetyhteyden korjaukseen.

Olimme saaneet muodostettua paikallisten asukkaiden kanssa pieniyhteisön, jossa olimme osa kaupungin katukuvaa ja korttelin elämää. Pidin usein sunnuntaisin ruokailuhetkiä lasten kanssa, yksi äideistä valmisti iltapäivällä ruuan noin kahdellekymmenelle hengelle. Tarvikkeet ostettiin läheiseltä torilta tai kadulla sijaitsevasta peltikojusta, joka toimi korttelin ruokakauppana. Näin kohdennettu apu meni suoraan niille ihmisille, jotka asuivat ympärillämme ja he saivat myös jotain hyötyä läsnäolostamme. Hiekkaisen kujan reunoilla ruokaileva lapsilauma oli tyytyväinen ja koin myös itse jonkinlaista onnistumista, koska pystyin auttamaan näitä perheitä edes tällä omalla tavallani. Omassa työssäni, suuren organisaation pienenä osana ei aina pystynyt oman työnsä tuloksia huomaamaan.

TUTKINTA MALEMANAN KYLÄN ALUEELLA

Malemanan kylä oli joutunut Malin armeijan silmätikukse. Eräänä joulukuuisena päivänä kylään saapuneet sotilaat olivat ottaneet mukaansa 25 miestä, suunnanneet aavikolle, eikä kylän miehiä kuulunut enää tämän jälkeen takaisin. Kun heitä alettiin muutaman päivän jälkeen etsiä, jäljet johtivat lähellä sijaitsevan, kuivaksi jääneen kaivon luokse. Kyläläisillä oli vahvat epäilykset tapahtuneesta ja lopulta virallinen tutkintapyyntö saavutti kansainvälisen yhteisön. Ryhmämme liitettiin osaksi paikalle lähtevää osastoa, ja tekisimme yhteistyötä Malin viranomaisten kanssa.

Teimme valmisteluja tehtävälle kahden viikon ajan. Olisimme keskellä terroristien hallitsemaa aluetta, eikä paikalle laskeutuva helikopteri pystyisi toimittamaan meitä kohteeseen huomaamattomasti. Meillä oli laskeuduttuamme kaksi tuntia aikaa hoitaa tehtävämme ja kaikki tarvittava materiaali tuli saada paikalle yhdellä kerralla. Todisteeksi huhuja ja epäilyksiä vastaan tulisi saada hankittua tutkintakelpoista materiaalia.

YK:n oma materiaalien hankinta- ja tilauskanava net-tisivuineen osoittautui liian hitaaksi ja byrokraattiseksi, joten päätimme käyttää henkilösuhteita ja oma-aloitteisuutta tarvikkeiden hankkimiseksi. Saimme lopulta tarvittavan materiaalin kasaan, ja järjestimme kenraaliharjoituksen oman toimistomme pihalla.

Suojaryhmä oli varmistanut kaivon lähialueen olevan miinoitteista vapaa, ja seisoj valmiudessa varmistaen lähimaaston. Helikopteri oli lähdettyään jättänyt aavikolle hiljaisuuden, paikka näytti autiolta ja rauhalliselta, joten pääsisimme aloittamaan työt suunnitellusti. Siir-

simme varusteemme kaivon luokse ja ryhdyimme määrittämään kaivon syvyyttä. Saimme tulokseksi tasan 60 metriä, joka oli helpotukseksimme huomattavasti saamiemme ennakkoarvioita vähemmän. Seuraavaksi kasasimme muoviputkista tehdyn kehikon, jonka sisälle kiinnitimme pienikokoisen kuvauskopterin. Kehikon jalkoihin oli lisätty taskulamput, jotka sytytettiin ennen laitteen laskemista köyden varassa pimeään kaivoon.

Kaivon puoliväliin asti laskeuduttuaan ohjaimen kuvaruudulla näkyvät lepakot muistuttivat minua juuri alkaneen pandemian siirtymisestä elämästä ihmisiin. Otin puoli askelta kauemmaksi kaivon reunalta. Alas lasketun kuvauskopterin yhteys oli edelleen hyvä. Näimme kuvayhteyden kautta, että kaivon pohjalla oli repeytyneitä vaatteita, kasoittain luita sekä pääkalloja. Muutamissa kalloissa näkyi myös reikä, joka saattoi olla luodin aiheuttama. Tallensimme näkymästä valokuvia ja videoita myöhempiä tutkintatoimia, palavereja ja raportteja varten. Vainajien nosto suunniteltaisiin erikseen, nyt kun tapahtuman epäilyksille oli saatu tältä osin varmistus.

TYÖYHTEISÖ PERHEEN TILALLA

Päivittäiset rutiinitehtävät varsinaisessa työssäni ovat sisältäneet koulutusten pitämistä, raporttien kirjausta, yhteistyötä sotilasyksiköiden kanssa sekä pieniä tutkintatoimia. Paikallinen poliisikoulu on tullut meille tutuksi ja olemme saaneet hiottua koulutuspakettiamme yhä paremmaksi. Viikot menivät nopeasti ja olemme viikon jokainen päivä töissä.

Meillä on silti mahdollisuus viettää aikaa tutuksi tulleen, kansainväliseen yhteisöön kuuluvien eri kansallisuuksia edustavien kollegoiden kanssa. Kuulemme heiltä tarinoita siitä, miten he olivat päättäneet hakeutua tällaiselle tehtävälle ja millaisista työyhteisöistä he tulevat. Yhdessä aikaa vietettäessä voi saada hetkellisen tunteen omasta kodista ja perheyhteisöstä, mikä meiltä kaikilta täällä työskenteleviltä Malissa puuttuu. Nämä yhteiset hetket ovat tärkeitä jaksamisen kannalta, tärkeitä pitämään yllä hyviä suhteita omaan työyhteisöön, jotta jaksaa palvella näissä olosuhteissa kaukana kotoa, aina seuraavaan lomaan tai palveluksen päättymiseen saakka.

TUTKINTA BOUNTI-KYLÄN ALUEELLA

Ranskalainen sotilasoperaatio oli tehnyt ilmaiskun terroristeja vastaan, ohjus oli löytänyt maalinsa tarkasti. Paikka on lähes kilometrin korkean vuorenselän vierellä, Saharan eteläpuoleisella laidalla, Bounti-nimisen kylän alueella. Tämäkään paikka ei ollut niin syrjässä, etteikö sosiaalinen media olisi tavoittanut sitä. Uusi taistelu alkoi virtuaalisena väittelynä, kun iskun kerrottiin osuneen kyläläisten hääjuhlaan. Saimme käskyn valmistautua lähtemään paikalle kolmeksi päiväksi, mutta kukaan meistä ei ollut niin noviisi, että olisimme uskoneet arvion pitävän paikkansa. Pakkasimme viikon varusteet mukaan, operaatioon kului lopulta lähes kaksi.

Kuva: Michel Menetrey

Tehtävän turvajärjestelyt olivat massiiviset, alue sijaitisi täysin terroristien hallitsemilla ja heidän aktiivisesti toimimillaan alueilla. Valtaosa tehtävään osallistuvista oli raskasta suojaryhmää, meidän tehtävämme oli vastata iskupaikan tutkintatoimista, hakien mahdollisimman paljon puolueetonta näyttöä esitetyille väitteille. Ihmisoikeusyksikkö vastasi kyläläisten haastattelusta ja kokonaisaika tehtävän suorittamiselle oli rajattu tarkasti neljään tuntiin. Meillä olisi tehtävän aikana ilmatuki, mahdollinen evakuointi olisi järjestetty, mikäli joutuisimme jonkinlaisen hyökkäyksen kohteeksi. Uhka oli ehkä suurempi kuin koskaan aikaisemmin, mutta ylemmillä tahoilla oli vahva tahto saada osastot paikalle ja selvyys tapahtuneesta.

Siirryimme helikopterilla tapahtumapaikkaa lähellä sijaitsevaan YK:n leiriin. Kävisimme läheisessä siviilisairaalassa haastattelemassa iskussa loukkaantuneita ja kuvaamassa heidän vammojaan. Samalla puhuttaisimme heitä hoitaneita lääkäreitä. Sairaala oli ilmeisesti ainoa satojen kilometrien säteellä, sillä paikalle oli kerääntynyt pihan täydeltä ihmisiä odottamaan omaa tai sukulaisensa vuoroa lääkärin puheille. Vanhoissa sairaalarakennuksissa työskenteli kaikkiaan alle 20 hoitohenkilökuntaan kuuluvaa ja johtava lääkäri otti meidät ystävällisesti vastaan. Hän kertoi avoimesti loukkaantuneiden hoitotoimenpiteistä ja vammoista, saimme tietää osan loukkaantuneista lähteneen jo sairaalasta kohti kyläänsä. Kolme vaikeammin vammoja saanutta oli vielä paikalla ja saimme mahdollisuuden haastatella heitä.

Menimme sisään sairaalarakennukseen, jonka pienet ilmastoimattomat huoneet olivat kuumia, likaisia, täynnä sänkyjä ja potilaita. Tapasimme kolme loukkaantunutta henkilöä, joista kaksi vanhaa miestä oli saanut sirpaleosumat reiteensä. Yhdellä nuorella miehellä oli

oikean käden sormista enää kolme jäljellä. Kaikki heistä katsoivat toimiamme epäillen, enkä voinut syyttää heitä siitä.

Operaatio Bounti suoritettiin onnistuneesti seuraavana viikonloppuna ja saimme tehtävämme hoidettua ilman tappioita. Riskinotto oli ilmeisesti kannattanut ja ylin johto saisi tarvitsemansa tiedon, kunhan ehtisimme tehdä oman osuutemme raporteista.

KOTIINPALUU

Tätä kirjoittaessani vietän viimeistä viikkoa Malissa ja on tullut lopultakin aika palata takaisin kotiin perheen luokse kahden vuoden komennuksen jälkeen. Olen tottunut tähän maahan ja kansalaisiin siinä määrin, että kaikki se, mikä aluksi oli hämmäntävää ja outoa, on muuttunut nyt normaalksi. Se, mikä oli alkuun painostavaa kuumuutta, on nyt tähän elämänvaiheeseen kuuluvaa Afrikan lämpöä. Olen tottunut elämään tässä yhteisössä työkalureideni kanssa elämällä ja hengittämällä tämän mission kautta jokainen päivä. Se on vienyt meiltä paljon, mutta myös antanut paljon.

On kuitenkin tullut aika sanoa hyvästit tälle maalle ja palata takaisin sinne, mistä aikoinaan lähdinkin liikkeelle. Perhe ja koti omine askareineen odottavat, samoin kuin pahvilaatikoihin pakkaamani tavarat työpaikalla. Tämä elämänvaihe jättää rikkaan muiston ja vahvan kokemuksen, jota tulen kantamaan muistissani ja olemuksessani pitkään. Entä palaisinko tänne muutaman vuoden jälkeen uudelleen? En. En varmasti.

Tai ehkä.

Marko Muhonen

palveli siviilipoliisina

MINUSMA MALI -operaatiossa 2019-2021.

ILMASTONMUUTOS ON UHKA TURVALLISUUDELLE

Ilmastonmuutos on uhka, jolla on vakavia vaikutuksia kansainväliseen vakauteen ja turvallisuuteen. Se lisää aseellisten konfliktien riskiä ja vaikuttaa eniten jo valmiiksi hauraimmassa asemassa oleviin maihin. Tämä tunnustetaan myös EU:ssa, joka on päättänyt sisällyttää ilmastonmuutos- ja ympäristönäkökohdat siviilikriisinhallinta-operaatioidensa toimintaan.

Niger-joen vedenpinnan laskiessa kuivan kauden aikana sen alta paljastuu vanha tie, jota pitkin joen voi ylittää helmikuusta kesäkuuhun.

Ilmastomuutoksen vaikutukset eivät vielä ole dramaattisia Suomessa. Sään ääri-ilmiöt, kuivuus, merenpinnan nousu, taudit, luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen, taistelu luonnonvaroista, ruoantuotannon vaikeutuminen ja pakolaisvirrat ovat kuitenkin todellisuutta. Olen ollut viime syyskuusta asti töissä EU:n siviilikriisinhallintaoperaatiossa Malissa, jossa ilmastomuutoksen vaikutukset konkretisoituvat ja ovat läsnä joka hetki.

Lähes neljä kertaa Suomen kokoinen Mali on ilmastollisesti monimuotoinen, pohjoisen kuivasta Saharasta eteläosien kosteisiin savanneihin. Noin kaksi kolmasosaa Malista on autiomaata. Täällä sisämaavaltiossa ei merenpinta nouse, mutta pääkaupungin Bamakon läpi kulkeva Niger-joki tulvii sadekaudella. Viime viikolla ylitin aiemmin tulvineen joen kävelemällä, kuivin jaloin. Ilmastomuutoksen seurauksena sekä tulvat että kuivuus toistuvat useammin, viljelysadot ovat pienentyneet merkittävästi, lämpötilanvaihtelut kasvavat ja kausittaisia vaihteluita on vaikeampi ennustaa.

Terroristihyökkäykset ja väkivaltaiset yhteenotot ovat arkipäivää Malin pohjois- ja keskiosissa, samoilla alueilla, joissa ilmastomuutoksen vaikutus on suurin. Paikallisilla yhteisöillä ei ole yhtäläistä pääsyä luonnonvaroihin ja vesilähteet ovat niukassa, mikä luo jännitteitä paimentolaisten, maanviljelijöiden ja kalastajien välille. Luonnonvarojen perässä muuttaminen olisi välttämätöntä esimerkiksi niille, joiden toimeentulo on riippuvaista karjasta. Aseellisten ryhmien hyökkäykset tekevät siirtymisistä kuitenkin riskialttiita ja turvattomuus voi tehdä liikkumisesta mahdotonta. Väkivallan seurauksena valtion palvelut ja turvallisuussek-

torin toimijat puuttuvat ja humanitaarisen avun saatavuus on rajallista.

Ilmastomuutokseen sopeutuminen edellyttää malilaisilta paikallisyhteisöiltä jatkuvaa valtasuhteiden uudelleen-neuvottelua. Tämä voi sysätä liikkeelle uusia väkivaltaisia yhteenottoja, niin kauan kun valtio ei kykene luomaan tilannetta helpottavia, kaikki osapuolet huomioon ottavia, oikeusvaltioon perustuvia ratkaisuja. Hallituksen toiminnan seurauksena yhteisöjen välinen dynamiikka on Malissa paikoin jopa pahentunut, ja maankäytön konfliktit jäävät usein ratkaisematta.

Tasainen muuttovirta etelään on syrjäyttänyt perinteiset muuttoliikkeet ja väestö kaupungeissa kasvaa jyrkästi. Ilman uusia infrastruktuurihankkeita kaupungeilla ei kuitenkaan ole valmiuksia huolehtia kasvavan asukasmäärän perustarpeista.

ILMASTOMUUTOKSEN TORJUNTA AUTTAA EHKÄISEMÄÄN KONFLIKTEJA

Ilmastomuutosta ei pidetä enää länsimaissakaan pelkkänä ympäristökysymyksenä, vaan ymmärretään, että se on myös ulko- ja turvallisuuspolitiikan huolenaihe. Usein puhutaan ilmastoturvallisuudesta, kun tarkastellaan uhkia, joita ilmastomuutos joko suoraan tai välillisesti aiheuttaa. Ilmastoturvallisuuteen viitataan myös, kun puhutaan ilmastomuutokseen tai sen hillintään liittyvien toimien turvallisuusvaikutuksista.

Ilmastomuutos ei yksin aiheuta konflikteja, ainakaan vielä. Maailmassa on alueita, joilta on jouduttu lähtemään ilmastomuutoksen seurauksena ilman väkivaltais-

Salaattipellot ovat yleinen näky pääkaupungissa Bamakossa ja ne antavat satoa ympäri vuoden.

ten konfliktien syntymistä, esimerkiksi arktisilla alueilla tai Aasian rannikkoseuduilla. Kontekstista riippuen konfliktin syntyy tarvitsevat muutakin: köyhyyttä, niukkuutta, epätasaisesti jakautuneita luonnonvaroja, heikentyneitä elinkeinomahdollisuuksia ja varsin usein heikkoa hallintoa. Ratkaisevaa on, miten hyvin valtioiden hallintorakenteet toimivat ja kuinka sopeutumiskykyisiä yhteiskunnat ovat.

Ilmastomuutos kuitenkin lisää väkivaltaisten aseellisten konfliktien riskiä. Se voi eskaloida olemassa olevia jännitteitä, aikaistaa kytemässä olevien konfliktien syntyä ja joissain tapauksissa olla se viimeinen ratkaiseva tekijä. Ilmastomuutoksen seurauksilla on ollut vaikutusta esimerkiksi Syyrian, Irakin, Libyan ja Etelä-Sudanin konfliktien kehittymiseen. Ilmasto- ja ympäristökysymysten rooli konflikteissa ei ole uusi ilmiö - sisällissotien taustoilta on usein löytynyt kiistoja luonnonvaroista. Myös ilmastomuutoksen torjumisella ja siihen sopeutumisella on turvallisuuteen liittyviä vaikutuksia. Esimerkiksi fossiilisista polttoaineista luopuminen voi muuttaa merkittävästi geopolitiittisia riippuvuuksia ja suhteita.

Listaukset meneillään olevista aseellisista konflikteista ja ilmastomuutokselle altteimmista maista ovat pieniä saarivaltioita lukuun ottamatta pitkälti samankaltaisia: niissä korostuvat Afrikka ja varsinkin Saharan eteläpuoliset valtiot. Ilmastomuutoksen sopeutumistoimet ovat usein rajallisia konflikteista ja sodista kärsivissä maissa, joissa jo valmiiksi heikot instituutiot joutuvat painimaan ensisijaisesti turvallisuuskysymysten kanssa ja sopeutumiskyky heikkenee entisestään. Lisäksi konflikteilla itsessään on useimmiten negatiivinen vaikutus ympäristöön ja ilmastoon. Ilmastopäästöjen lisäksi aseelliset hyökkäykset voivat johtaa veden tai maaperän saastumiseen ja vahingoittaa luontoa ja eläimiä. Ympäristön pilaantuminen vuorostaan vähentää kykyä sopeutua ilmastomuutokseen.

On tärkeää huomioida ilmastomuutoksen rooli sekä

konfliktien ehkäisyssä että rauhanrakentamisessa. Ilmastomuutoksen torjunnan ja konfliktien ehkäisyn suhde on toisiaan tukeva: tehokas ilmastopolitiikka auttaa ehkäisemään konflikteja, samalla kun konfliktien ehkäisy edistää ilmastopolitiikan toimeenpanoa mahdollistamalla hillitsemis- ja sopeutumistoimet. Vastaavasti konfliktin jälkeinen rauhanrakennus ei ole kestävä, jos ilmasto- ja ympäristötekijöiden kehitystä ei ennakoita. Kyse on esimerkiksi luonnonvarojen jakamisesta, pääsystä vesivaroihin tai käytettävissä olevasta viljelysmaasta.

PAIKALLINEN KRIISI – GLOBAALI VAIKUTUS

Lyhytaikaisella paikallisella kriisillä voi olla pitkäkestoiset maailmanlaajuiset seuraukset, mikä on pitkälti motivaattori kansainvälisten toimijoiden läsnäololle ja vaikuttamiselle täällä Malissakin. Paikalliset tapahtumat, oli sitten kyse konflikteista tai ilmastomuutoksen vaikutuksista, heijastuvat globaalien rahoitus-, tuotanto- ja vaikutusketjujen kautta pitkälle.

Esimerkiksi yksi normaalia kuivempi kasvukausi jossain ruoantuotannon solmukohdassa voi vaikuttaa globaalien toimitusketjujen takia nopeasti ruoan hintaan ja saatavuuteen muualla maailmassa. Kaikkialla ei ilmastomuutokseen sopeutuminen ole enää mahdollista, vaan elinympäristöt tuhoutuvat elinkelvottomiksi. Tähän asti suurin osa pakolaisista on jäänyt koti- tai naapurimaahansa, mutta pakolaisvirtojen odotetaan suuntautuvan kauemmaksi, kun ei ole enää paikkaa johon palata. Jos ilmastomuutos etenee nykytahdilla, ennustettu satojen miljoonien ihmisten tarve siirtyä seuraavina vuosikymmeninä lisäksi epävakautta ja konfliktiriskiä.

Suomessa valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko toteaa suurimmiksi globaaleiksi haasteiksi ilmastomuutoksen, luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen, elinympäristöjen tuhoutumisen ja pirstou-

Yli 40 % malilaisesta sähköstä tuotetaan vesivoimalla. Vain puolella väestöstä on sähköä käytössä.

Niger on Afrikan kolmanneksi pisin joki, yli 4000 km pitkä. Se on elintärkeä esimerkiksi maatalouden, karjan, kalastuksen ja energian kannalta.

tumisen sekä luonnonvarojen ylikulutuksen. Selonteon mukaan ympäristökysymykset ja ilmastomuutoksen merkitys on huomioitava turvallisuus- ja puolustussektorien työssä sekä kriisinhallinnan tarpeiden ja toimintamuotojen arvioinnissa. Lisäksi Suomen tulee osallistua aloitteellisesti EU:ssa käytävään keskusteluun ilmastomuutoksen ja turvallisuuden välisistä yhteyksistä ja edistää EU:n keskustelua YK:n, Naton ja Afrikan unionin kanssa.

Ilmastokysymysten painoarvo on lisääntynyt EU:ssa, joka julkaisi viime vuoden lopulla tiekartan ilmastomuutoksesta ja puolustuksesta. Tiekartan tarkoitus on valmistaa EU-toimijoita kohtaamaan paremmin muuttuvan ilmaston aiheuttamat turvallisuushaasteet. Toimenpidepaletti sisältää ehdotuksia tietoisuuden lisäämisestä aina asevoimien valmiuksien kehittämiseen asti. Operatiivisesti EU haluaa lisätä tilannetietoisuutta ja parantaa ennakkoarvointitoimintaa ja strategista ennakkointia. Odotetusti ilmastomuutos ja ympäristönäkökohdat halutaan sisällyttää EU-operaatioiden suunnitteluun ja toimeenpanoon, mukaan lukien siviilikriisinhallintaoperaatiot.

YMPÄRISTÖOSAAMISEN TARVE OPERAATIOISSA LISÄÄNTYY

Mitä EU:n tiekartta käytännössä merkitsee EU:n siviilikriisinhallintaoperaatioille? Operaatiosuunnitelmiin on jo alettu lisätä tavoitteita ilmastomuutoksen torjunnan ja ympäristönsuojelun edistämisen osalta. Jokaisen operaation vastuulla on identifioida yksityiskohtaisemmin kohdemaahan ja mandaattiin parhaiten soveltuvat toimintaehdotukset.

Lähes kaikkiin siviilikriisinhallintaoperaatioihin ollaan rekrytoimassa ympäristöasiantuntija, niin myös meille tänne Maliin. Toivottavasti muutaman kuukauden päästä pääsemme määrittelemään ympäristövaikutustemme lähtötason ja sen pohjalta suunnittelemaan tarkoituksenmukaisimmat parannustoimet. Potentiaalia ja mahdollisuuksia on paljon, jos vain tahtoa ja rahoitusta löytyy. Käytännön esimerkkejä ja inspiraation lähteitä löytyy läheltä, sillä Malissa toimii YK:n yli 15 000 hengen MINUSMA-operaa-

tio, joka on seurannut systemaattisesti ympäristövaikutustaan jo useamman vuoden ajan. MINUSMALLA on esimerkiksi kiintiöt vedenkulutukselle, jätevesi- ja vedenpuhdistusjärjestelmät, jätteiden erottelua ja kierrätystä, jätteenpolttolaitos ja uusiutuvan energian pilottihankkeita.

Ilmasto- ja ympäristötyö ei tule kuitenkaan olemaan pelkästään yhden erityisasiantuntijan harteilla, vaan muiltakin

työntekijöiltä vaaditaan uusia taitoja. Ilmatoriskien tunnistaminen operaatiokontekstissa ja ymmärrys niiden vaikutuksesta sisäisen turvallisuuden joukkojen toimintaan on olennaista. Operaatioiden odotetaan jatkossa raportoivan enemmän sisäisen turvallisuuden, ilmastomuutoksen, ympäristön ja luonnonvarojen yhteydestä ja analysoivan niiden vaikutuksia mandaatin toteuttamiseen.

Yhteen EU:n siviilikriisinhallintaoperaatioon on tähän mennessä rekrytoitu ympäristörikosten tutkintaan erikoistunut asiantuntija. Aseelliset ryhmät käyttävät usein luonnonvarojen hallintaa toimintansa rahoittamiseksi ja joidenkin arvioiden mukaan ympäristörikokset ovat nousseet huume- ja ihmiskaupan ohi järjestäytyneen rikollisuuden tulonlähteenä. Ympäristörikokset, kuten laitton puukauppa ja kaivostoiminta, ryöstökalastus, uhanalaisten eläinten ja kasvilajien myynti ja vaarallisten jätteiden kauppa, kulkevat usein käsi kädessä korruption ja rahanpesun kanssa.

Mahdollisia yhtymäkohtia operaatioiden mandaatteihin voi olla muitakin, esimerkiksi hyvään hallintoon ja maankäyttöön liittyvien lakien ja käytäntöjen kehittäminen. Ylipäänsä toimet, joilla edesautetaan instituutioiden kykyä hallita konflikteja edesauttavat myös ilmastomuutokseen sopeutumisessa. Vaikka EUCAP Sahel Malin kohdalla ilmastoon ja ympäristöön liittyviä tavoitteita ei vielä viimeisimmässä operaatiosuunnitelmassa asetettu, on selvää, että meidänkin odotetaan pohtivan omia vaikutusmahdollisuuksiamme jo tällä mandaattikaudella.

Mia Rahunen

*Head of Planning,
Evaluation and
Reporting,
EUCAP Sahel Mali
CMC:n kestävän
kehityksen ohjausryhmän
puheenjohtaja*

Kuva: Shutterstock/Andrea Izzotti

YK-TEHTÄVÄT

– *Tartu tilaisuuteen "Carpe diem"*

Nyt jos koskaan kannattaa hakea YK:n siviilikriisinhallinnan tehtäviä. Varsinkin naisten on hyödyllistä hakea aktiivisesti, sillä YK pyrkii tekemään kaikkensa nostaakseen naisten ja etenkin naispoliisien määrää saavuttaakseen pääsihteeri Guterreksen asettamat 1325-tavoitteet.

Vuoden 2015 syyskuussa pidetyssä YK:n huippukokouksessa tasavallan presidentti Sauli Niinistö vahvisti Suomen nostavan osallistumistaan YK:n rauhanturvaoperaatioihin kahdellakymmenellä uudella poliisiasiantuntijalla vuoden 2016 loppuun mennessä. Sitoumuksenantohetkellä YK-operaatioihin oli lähetetty vain neljä poliisiasiantuntijaa, joten nosto oli prosentuaalisesti suuri. Hanke ja siinä onnistuminen oli merkittävää saavutus, sillä YK hyväksyi samalla Suomen vaikuttavien kontribuutorimaiden joukkoon, mikä mahdollisti laajemman osallistumisen rauhanturvaoperaatioista käytäviin keskusteluihin ja päätöksentekoon.

Suomen YK-poliisiosallistumisen tavoitetaso on edelleen noin kaksikymmentä. Tämän lisäksi Kriisinhallintakeskus lähettää YK-operaatioihin vankienhoidon ja oikeusvaltioperiaatteen asiantuntijoita. Suomalaisia asiantuntijoita

työskentelee tällä hetkellä mm. Etelä-Sudanissa (UNMISS), Somaliassa (UNSOM) ja Malissa toimivassa ranskankielisessä operaatioissa (MINUSMA). Lisäksi suomalaisia toimii YK:n sihteeristön rauhanturvaosaston poliisiyksikössä (DPO) suoraan rekrytoituina sopimuspalkkaisina asiantuntijoina. He ovat aiemmin sekondeeratuissa YK-tehtävissä työskennelleitä.

YK:n poliisirekrytoinneista vastaava henkilöstöpäällikkö Ata Yenigun vieraili Suomessa tammikuussa 2020. Vierailun yhteydessä järjestettiin Säätytalolla kaikille YK-siviilikriisinhallinnan tehtäviin hakeutumisesta kiinnostuneille avoin seminaari. Yenigyn valotti seminaarissa YK:n käyttämän kompetenssipohjaisen rekrytointi- ja haastattelumallin sisältöä ja antoi vinkkejä siinä onnistumiseen.

TODELLISTA TILAUSTA NAISHAKIJOILLE

Korkeista tavoitteista huolimatta YK:lla on ollut haasteita nostaa naisten määrää YK-sihteeristön DPO:n ja YK:n rauhanturvaoperaatioiden poliisitehtävissä, etenkin koska kaikista YK:n poliisitehtäviin lähetetyistä hakemuksista vain kuusi prosenttia tulee naisilta. YK:n perustamat naispoliisirosterit eivät ole vielä tuoneet merkittävää edistystä asiassa. Rosterien ajatuksena on, että niihin hyväksytyt asiantuntijat voivat hakea YK-tehtäviä kevyemmän rekrytointiprosessin kautta. Hakijoilta vaaditun korkean poliisiarvon lisäksi valintaprosessi kompetenssipohjaisen kirjallisen testin ja haastattelun kautta on pitkä ja vaativa. Tähän mennessä vain yksi suomalainen nainen on läpäissyt prosessin. Lisäksi YK pitää rosterissa olon voimassa ainoastaan kaksi vuotta kerrallaan.

YK:n poliisiyksikön tasa-arvotoimintasuunnitelman asettamat tavoitteet ovat kunnianhimoiset: naisten määrä YK:n sihteeristön tehtävissä on tarkoitus nostaa asteittain 35 prosenttiin vuoteen 2028 mennessä. Vastaavasti operaatioissa tavoitellaan nosta 30 prosenttiin. Jäsenmaiden YK-operaatioihin lähettämien poliisiasiantuntijoiden osalta vastaava tavoiteluku on 30 prosenttia. YK kannustaakin jäsenmaitaan voimakkaasti asettamaan lisää naisehdokkaita, jotta tavoitteisiin pääsy mahdollistuisi.

YK:ssa operaatiot luokitellaan perhe- ja ei-perheoperaatioiksi operaatioalueen turvallisuustilanteen perusteella. Perheoperaatioissa YK maksaa sopimuspalkkaisissa tehtävissä työskenteleville asiantuntijoille perheen ja lasten mukaan ottamiseen liittyviä korvauksia ja koulutus-korvauksia. Samoin tehdään YK:n päämajassa sijaitsevilla sihteeristötehtävissä.

YK:n pääviesti jäsenmaille onkin viime aikoina ollut naisehdokkaiden määrän lisäämisen tärkeys paremman sukupuolitasapainon saavuttamiseksi YK:n poliisitehtävissä. Lisäksi YK luo jäsenmaille konkreettista painetta tavoitteiden saavuttamiseksi. Se ei esimerkiksi pidä jäsenmaiden ehdokasasetteluja hyväksyttävänä, mikäli naisehdokkaita on alle 25 prosenttia kaikkien ehdokkaaksi asetettujen määrästä. YK korostaa myös naisten hakeutumista vaikeuttavien rakenteellisten esteiden, kuten YK-tehtäviä korkeampien työkokemusvuosivaatimusten, poistamisen tarvetta jäsenmaiden kansallisissa ehdokasasetteluprosesseissa.

SUOMI VASTAA YK:N HUUTOON

Suomen lähettämistä siviilikriisinhallinnan asiantuntijoista noin 40 prosenttia tulee sisäasiainhallinnon alalta. Näistä noin 70 prosenttia on poliisitaustaisia ja noin 11 prosenttia Rajavartiolaitoksesta. Kriisinhallintakeskus on onnistunut nostamaan naisten määrän 40 prosenttiin ja uusi tavoite onkin pariteetti miesten kanssa, minkä lisäksi on kiinnitettävä huomiota myös tehtävien sukupuolittuneisuuden purkamiseen.

Haasteena myös kansallisesti on siviilikriisinhallinnan tehtäviä hakevien naispoliisien suhteessa pienempi määrä miespoliiseihin verrattuna. Poliisiammattikorkeakoulun tietojen mukaan Suomessa vain 19 prosenttia poliiseista oli naisia vuonna 2019. Myönteistä kehitystä on kuitenkin tapahtunut viimeisen kymmenen vuoden aikana, sillä vuonna 2009 vastaava luku oli vain 13 prosenttia. Lisäksi nykyisistä Poliisiammattikorkeakoulussa opiskelevista yli

35 prosenttia on naisia. Huippu tässä kehityksessä saavutettiin huhtikuussa 2019, jolloin sadasta uudesta poliisikurssilaisesta puolet oli naisia.

Vastatakseen YK:n pyyntöön hakeutumista vaikeuttavien rakenteellisten esteiden poistamiseksi, Poliisihallitus päätti vuonna 2020 laskea työkokemusvaatimusta niin, että poliiseille tarkoitetulle peruskurssille voi jatkossa hakeutua kuuden poliisityökokemusvuoden täytyttyä. Aiempi kahdeksan vuoden vaatimus nähtiin erityisesti naisten tehtäviin hakeutumista ehkäiseväksi. Uusi linjaus on myös lähempänä YK:n viiden vuoden vaatimusta alemman tason poliisitehtävissä. Siviilikriisinhallinnan tehtäviin voi nyt hakea kurssin käytyään, kunhan kahdeksan vuoden työkokemusvaatimus täyttyy viimeistään tehtäviin lähdettyä.

Asiantuntijoita kannustetaan keskustelemaan kiinnostuksestaan kansainvälisiin tehtäviin esimiehensä kanssa

KÄYTÄNNÖN VINKKEJÄ SIVIILIKRIISINHALLINNAN URALLA ETENEMISESSÄ ONNISTUMISEEN

1. Mitkä siviilikriisinhallinnan tehtävät sopisivat juuri minulle?

Mieti aiempaa työhistoriaasi ja katso CMC:n ja EUH:n nettisivuilta siviilikriisinhallinnan operaatioissa ja sihteeristöissä auki olevia tehtäviä. Onko sinulla jo aiempaa työkokemusta joistain operaatioissa olevista substanssitehtävistä? Poliisin, poliittisen neuvonannon, vankeinhoidon, raja- ja maahanmuuton sekä oikeusvaltioperiaatteen tukemiseen liittyvien tehtävien lisäksi operaatioissa on mm. ihmisoikeuksiin, tasa-arvoon, terrorismin ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan, hybridi- ja kyberuhkiin, ympäristöriskosten torjuntaan, suunnitteluun ja raportointiin, projektijohtamiseen sekä hallintoon liittyviä tehtäviä. Voisitko hankkia lisää työkokemusta sinua kiinnostavien siviilikriisinhallinnan tehtävien alalta ennen hakeutumistasi peruskurssille, jotta sinulla olisi paremmat mahdollisuudet tulla valituksi?

2. Hakeudu siviilikriisinhallinnan peruskurssille mahdollisimman pian työkokemuskriteerien täytyttyä

Ajan säästämiseksi sinun kannattaa pyrkiä hakeutumaan peruskurssille mahdollisimman aikaisessa vaiheessa heti, kun sinulla on riittävä työkokemusvuosimäärä siviilikriisinhallintaan sopivista substanssitehtävistä. Hakuprosessissa ja haastattelussa kannattaa pitää kirkkaana mielessä se, millaisiin siviilikriisinhallinnan tehtäviin haluaisit tulevaisuudessa hakeutua.

Vastaavasti poliisien kannattaa hakea poliisikurssille mahdollisimman pian kuuden vuoden työkokemusvaatimuksen täytyttyä.

3. Panosta hakemuksen tekemiseen

Hakiessasi siviilikriisinhallinnan tehtävään kannattaa tutustua perusteellisesti YK-seminaarivideon sisältöön ja siellä pidettyihin esityksiin, sillä niistä saa erinomaisia neuvoja paremman hakemuksen tekoon. Vinkkejä on hyvä hyödyntää YK- ja Etyj-tehtävien lisäksi pitkälti myös muissa hauissa. Lisäksi hakemusta kirjoittaessa kannattaa tehtävänkuva ja siinä listatut vaatimukset sekä kompetenssit pitää käden ulottuvilla niin, että muistaa varmasti listata kaikki omaan osaamiseen ja kokemustaan osuvat alueet hakemuksessa. Samoin kannattaa miettiä, mitä saavutuksia ja onnistumisia on tullut aiemmista tehtävistä ja kirjoittaa hakemus näitä selkeästi esiin tuoden.

Suomen YK-edustusto (YKE) tarjoaa joihinkin YK-tehtäviin hakeuduttaessa mahdollisuutta osallistua ns. hakulinikkaan, mikä tarkoittaa käytännössä sitä, että YKE voi kommentoida hakemusluonnosta ja ehdottaa siihen muokkauksia niin, että asiantuntija voi parannella hakemustaan vielä ennen sen lopullista lähettämistä. Tähän tarjoukseen kannattaa ehdottomasti tarttua, sillä itse kukin sokeutuu helposti omalle hakemukselleen!

4. Siviilikriisinhallinnan kokemuksen keräämiseksi kannattaa harkita ensin matalan kynnyksen siviilikriisinhallinnan tehtäviin hakeutumista, ja hakeutua siitä eteenpäin vaativampiin tehtäviin.

EUMM Georgia -operaatioissa on tarkkailijatehtäviä, jotka sopivat erityisesti siviilikriisinhallintauraansa aloittaville siviiliasiantuntijoille. Operaatiossa ollessa kan-

vuosittaisissa kehityskeskusteluissa, joissa on hyvä miettiä yhdessä sopivaa aikataulua CMC:n peruskurssille ja siviilikriisinhallinnan tehtäviin hakeutumiselle. Esimiehiltä toivotaan myönteistä suhtautumista, sillä Suomen siviilikriisinhallinnan osallistumisen ja kokonaisedun kannalta on olennaista saada suomalaisia asiantuntijoita vaikuttaviin kansainvälisiin tehtäviin vaikuttamaan, jakamaan osaamistaan ja oppimaan uutta sekä luomaan verkostoja. Edelleen kuitenkin kuulee, etteivät kaikki asiantuntijat uskalta kertoa kiinnostuksestaan taustatyönantajalleen, koska suhtautuminen heihin muuttuu ja pahimmillaan tiedolla on negatiivinen vaikutus heidän kansalliseen urakehitykseensä. Näiden asenteiden toivotaan kuitenkin muuttuvan pikaisesti, johon toivottavasti myötävaikuttaa, että esimerkiksi poliisin ylimmässä johdossa on enenevässä määrin kansainvälistä kokemusta.

Lisäksi taustatyönantajia kannustetaan hyödyntämään

yhteydenpitoa ja asiantuntijoiden osaamista entistä paremmin sekä tehtävän aikana että paluun jälkeen. Samoin tavoitteena on, että asiantuntija voisi palattuaan käyttää kansainvälisissä tehtävissä omaksumaansa lisätietotaitoa hyväkseen kotimaan tehtävässään ja kansainväliset tehtävät katsotaan eduksi kotimaan uralla etenemiselle.

Tiina Ehnrooth
Erityisasiantuntija
Sisäministeriö

nattaa pyrkiä hakeutumaan eteenpäin omaa substanssiosaamista vastaaviin, avoinna oleviin tehtäviin ensin esimerkiksi oman aluetoimiston sisällä ja jatkossa päämajaan. Tämä antaa hyvän lisän ansioluetteloon mahdollisia tulevia hakuja ajatellen.

YK-operaatioiden osalta poliisitaustaisten kannattaa ensin hakea ns. yksittäisiä poliisiasiantuntijatehtäviä (Individual Police Advisor eli IPO-tehtäviä). Tehtäviin haetaan yleisen tehtävänkuvan perustella ja yksityiskohtaiset tehtävät jaetaan vasta itse operaatiossa aloittamisen yhteydessä. Näin ollen IPO:jen kannattaa olla aktiivisia ja pyrkiä saamaan mahdollisimman haastavia ja vaikuttavia tehtäviä. IPO:jen kannattaa myös operaatiossa työskentelyn aikana hakea operaation sisällä auki tulevia vaativampia sekondeerattuja tehtäviä, sillä operaatiot eivät lähetä näitä tehtäviä jäsenmaiden tietoon, vaan rekrytoinnit tehdään pelkästään paikan päällä.

IPO-tehtävän tai vaativamman sekondeeratun tehtävän loppupuolella kannattaa hakea aktiivisesti saman operaation YK:n sopimuspalkkaisiin tehtäviin, jossa vaatimukset, mutta myös korvaukset ovat korkeammat. Aiempi tuore menestyksessä YK-palvelus on tässä merkittävä etu ja hakea kannattaa, kun nimi on vielä ns. lämmin eli tunnetaan operaatiossa.

5. Harkitse hakeutumista haastavien olosuhteiden operaatioihin

Jos sinulla on jo aiempaa siviilikriisinhallinnan kokemusta tai kokemusta haastavien olosuhteiden maista, kannattaa sinun hakea haastavissa olosuhteissa toimiviin operaatioihin. Näihin on usein vähemmän hakijoita ja suuremmat mahdollisuudet tulla valituksi. Onnistunut työskentely näissä operaatioissa voi olla eduksi hakeutuessasi mahdollisesti tulevaisuudessa uusiin vaativampiin tehtäviin.

6. Panosta haastatteluun valmistautumiseen

Haastattelua varten kannattaa katsoa YK-seminaarivideo ja esitysmateriaalit uudelleen. Lisäksi kannattaa kirjoittaa etukäteen konkreettisia esimerkkejä sisältäviä mallivastauksia tehtävänkuvan vaatimuksiin liittyviin kysymyksiin sekä kansallisista että - jos mahdollista - myös kansainvälisistä tehtävistä niin, että jokaisesta kompetenssista pystyy esittämään sekä positiivisen että negatiivisen esimerkin kokemuksesta opittujen korjaustoimenpiteiden kanssa. Esimerkit kannattaa opetella niin sujuviksi esimerkiksi ääneen lukemalla, että paperit voi haastattelua ennen liimata esim. tietokoneen ruudun taakse seinään ja vilkaista tarvittaessa niistä syrjäilmällä vain asiasanoja muistin virkistämiseksi ja haastattelupaineen aiheuttaman stressin lievittämiseksi.

7. Ranskan opiskelu kannattaa aina

Vaikka et olisi aiemmin lukenut ranskaa tai aiemmin opiskelemasi olisi jo unohtunut, kannattaa sinun aloittaa opiskelu heti tänään. Yhä useammat operaatiot toimivat ranskankielisillä alueilla, jonne on vähemmän hakijoita - näin sinulla on paremmat mahdollisuudet tulla valituksi. Kärjitetysti voisi sanoa, että jos olet poliisitaustainen ja osaat ranskaa, on sinulla erittäin hyvät mahdollisuudet tulla valituksi ja ponnistaa eteenpäin korkeampiin tehtäviin. Naishakijoilla mahdollisuudet kasvavat entisestään.

Kriisinhallintakeskuksen koulutusyksiköstä voit tiedustella mahdollisuuksia osallistua mahdollisille tuetuille ranskan kielen kursseille.

LAADUKKAAMPAA KOULUTUSTA STANDARDISOINNILLA

Siviilikriisinhallinnan asiantuntijat rekrytoidaan erilaisiin toimintaympäristöihin ja tehtäviin. He myös tulevat hyvin erilaisista tehtävistä ja erilaisilla kansallisilla ja kansainvälisillä kokemuksilla varustettuina. Miten siis tiedämme, minkä sisältöistä koulutusta meidän tulee tarjota? Miten kurssilaisten valinta tehdään ja koska kurssi tulee käydä? Mitkä ovat edellytykset hyvälle koulutukselle?

Näihin kysymyksiin vastataksaan Kriisinhallintakeskus CMC Finlandin koulutusyksikkö jalkautuu asiakkaiden luo. Asiakkaisiin kuuluvat **julkishallinto** sekä **kansainväliset järjestöt** ja niiden operaatiot, jotka voivat asettaa koulutuksellisia vaatimuksia. Nämä vaatimukset ovat niitä asioita, jotka asiantuntijan tulee osata ennen operaatioon lähtöä. Kyseiset vaatimukset CMC Finland sisällyttää omiin pakollisiin koulutuksiinsa, ja niihin kuuluvat muun muassa ihmisoikeusrikkomusten tunnistaminen, kyky navigoida kansainvälisten järjestöjen maailmassa, konfliktin analysoiminen sekä tarvittava osaaminen omasta turvallisuudesta huolehtimiseksi.

Kuuntelemme herkillä korvalla arvioita operaatioiden onnistumisista ja haasteista, erityisesti jos epäkohtiin voidaan puuttua koulutuksen kautta. CMC Finland on perustamisestaan lähtien ollut mukana koulutuksien sisältöjen ja standardien luomisessa. EU on parhaillaan analysoimassa koulutusvaatimuksia jäsenmaiden tuella, ja vuosina 2020-2021 tuemme EU:ta tuottamalla kaksi koulutusvaatimusanalyysiä. Näiden analyysien avulla EU pystyy selvemmin viestimään, mitkä ovat ne kriittiset tiedot ja taidot, jotka asiantuntijoilla tulee olla pystyäkseen työskentelemään tehokkaasti tehtävässään. Tämä tulee vaikuttamaan myös CMC Finland koulutustarjontaan ja kurssien sisältöihin. YK:ta tuemme jalkauttamalla uutta poliiseille tarkoitettua pakollista koulutusta sekä osallistumalla tehtäväkohtaisten koulutuskokonaisuuksien edelleen kehittämiseen.

Asiakkaisiimme kuuluvat myös **asiantuntijat**, joita CMC Finland kouluttaa ja lähettää siviilikriisinhallinta-tehtäviin. Luemme erittäin tarkasti koulutusten jälkeen keräämäämme palautetta pystyäksemme paremmin vastaamaan tarpeisiin. Erityisen tärkeitä ovat asiantuntijoiden arviot palveluksen aikana ilmenevistä osaamistarpeista. Taustatehtävä kotimaassa tai ulkomailla on yleensä hyvin erilainen kuin työskentely siviilikriisinhallintaoperaatioissa

- siksi tarpeita on vaikea arvioida ennen kuin on päässyt tositoimiin. Tätä tietoa keräämme huolehtimisvelvoitteen puitteissa tekemiemme matkojen yhteydessä (nk. Duty of Care -matkat toimialueille) sekä komennuksen ensimmäisten kuukausien aikana lähettämämme kyselyn kautta. Palvelussuhteen päätteeksi CMC Finland kutsuu asiantuntijat vielä palautetilaisuuteen, jonka aikana kuulemme operaation jälkeiset kuulumiset. Keräämme tietoa koulutustarpeista, jotta voimme tarjota esimerkiksi jatkokoulutusta oikeista teemoista.

KUKA JOUTUU TAI PÄÄSEE KOULUTUKSEEN?

Siviilikriisinhallinnan kenttätehtävään haluavan tulee suorittaa kaksi pakollista koulutusta. Ensimmäinen on siviilikriisinhallinnan peruskoulutus, joka suorittaminen on edellytys ehdolle asettamiselle eri kansainvälisten järjestöjen siviilikriisinhallintaoperaatioihin omasta osaamisalueesta, tehtävästä tai operaatiosta riippumatta.¹ CMC Finland tarjoaa kaksi erilaista kurssia koulutustarpeen ja asiantuntijan taustan mukaan. Lisäksi peruskoulutuksen voi suorittaa CMC Finlandin lähettämänä kumppaniorganisaatiomme kurssilla.

Toinen pakollinen koulutus on lähtöä edeltävä perehdytyskoulutus, joka tulee suorittaa ennen jokaista palvelussuhdetta. Perehdytyskoulutuksessa varmistetaan, että asiantuntijalla on tarvittavat valmiudet toimia tehtävässään heti palveluksen alusta lähtien. Näin tuemme operaatioiden tuloksellisuutta. Temaattisille, niin kutsutuille erikoiskursseille,

¹ Poikkeuksena tähän ovat sihteeristötehtäviin hakeutuvat henkilöt, joiden ei tarvitse suorittaa peruskoulutusta tullakseen asetetuksi ehdolle tehtävään. Jos Kriisinhallintakeskuksen lähettämänä sihteeristötehtävässä aikaisemmin palvellut henkilö aikoo hakeutua siviilikriisinhallinnan kenttätehtävään, toivotaan hänen suorittavan ensin peruskoulutus.

voi ja tuleekin hakeutua, kun alkaa pohtimaan uuteen siviilikriisinhallintaoperaatioon hakeutumista. Jos asiantuntija ei ole varma, mitä osaamisaluetta hänen kannattaisi kehittää, tuemme häntä mielellämme tässä pohdinnassa.

Kaikki kansainväliset tehtävät eivät ole haettavissa CMC Finlandin kautta. Kansainvälisistä tehtävistä kiinnostuneen kannattaakin tarkastella järjestöjen avaamia tehtäviä niiden omien kanavien kautta. Tällaisessa rekrytinnissa asiantuntija tekee itse sopimuksen operaation tai kansainvälisen järjestön kanssa.

CMC Finlandin kautta tulevat haettavaksi sellaiset tehtävät, joiden ulkoministeriö on katsonut olevan Suomen ulkopoliittisten linjausten ja painopistealueiden mukaisia. Tästä syystä kaikkien **kurssivalintojen** yhteydessä peilaamme jokaisen hakijan osaamista ja kokemusta vain CMC Finlandin kautta avautuvien tehtävien varsin yksityiskohtaisia tehtäväkuvia vasten. Lisäksi kurssille hakevat, kuten kenttätehtäviinkin hakevat, ovat ensin kilpailuasetelmassa keskenään, minkä jälkeen heidän tulee vielä päihittää kansainväliset kilpakumppanit. Kurssivalintojen yhteydessä tarkastelemme aina niiden tehtävien vaatimuksia ja osaamistarpeita, joihin kyseinen asiantuntija voisi rekrytoitua. Koulutukseen valitsematta jääminen ei ole arvio hakijan ammattitaidosta tai kyvystä suoriutua tehtävästä operaatiossa, vaan valinnat kohdistuvat yleensä henkilöihin, jotka saamme varmimmin ja nopeinten rekrytoitua operaatioihin niin, että koulutuksessa opitut asiat saadaan mahdollisimman nopeasti käyttöön. Samoja valintaperusteita sovelletaan joka ikiseen hakijaan, ja kurssivalintoihin osallistuu CMC Finlandissa aina vähintään kolme henkilöä.

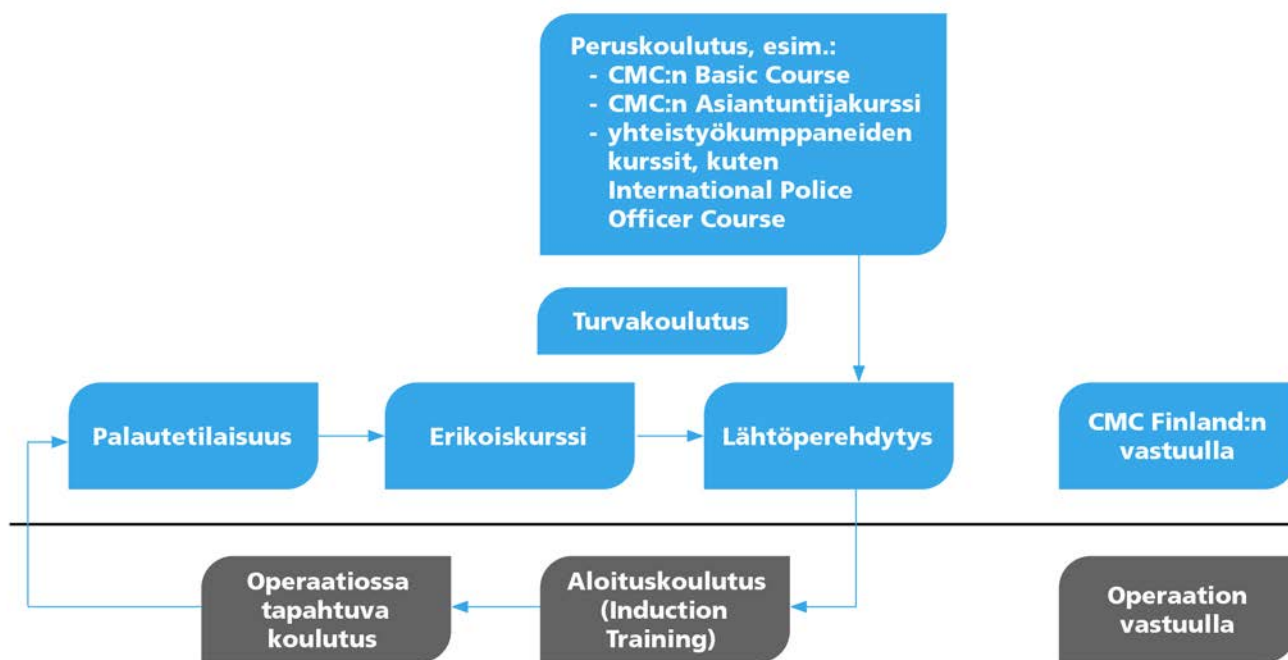
NÄKYMÄTÖN KURSSITUKI

Niin kauan kuin käytännön järjestelyistä saa ennakko-tietoa, majoituspalvelut toimivat, ruokaa tarjoillaan ajallaan, tietotekniikka toimii, kouluttajat ovat osaavia, oppimisympäristö tukee opiskelua ja kaikki tarvittava kurssimateriaali on oikeaan aikaan oikeassa paikassa, kurssitukeen vaadittu resurssi, osaaminen ja loppuun hiotut prosessit jäävät kurssilaisilta näkymättömiin.

Joillain kursseilla kurssituki voi huolehtia jopa 100 kurssilaisesta, kouluttajasta, roolipelaajasta, palveluntarjoajasta ja yhteistyökumppanista. Onnistuneella kurssilla verkko-oppimisalustan tulee olla hyvin suunniteltu ja toimiva, kurssilaisten ja kouluttajien ohjaukseen ja neuvontaan pitää olla jatkuva valmius, harjoitusskenaariot tulee olla kaikkien tiedossa, roolipelaajat tulee ohjeistaa hyvin, sillä heillä on merkittävä vaikutus kurssilaisten oppimiskokemukseen, rekvisiitta pitää olla oikeaan aikaan oikeassa paikassa (tekoveri, räjähdyskseen vaadittu materiaali, asereplikat jne.), kuivamuonan ei tarvitse olla maistuvaa, mutta sitä pitää olla tarpeeksi.

Muutos yhteenkin palaseen vaatii usein merkittäviä ponnisteluja. Jos vuokra-autojen toimittaja tuokin liian vähän autoja, ei kurssipaikalta toiseen siirtyminen onnistu. Radion käyttöä on vaikea harjoitella, jos radiot eivät toimi. Yhdenkin kouluttajan viime hetken sairastuminen vaikuttaa kokonaisuuteen. Kaikilla palveluntuottajilla ja yhteistyökumppaneilla on omat aikataulut, prosessit, toimintatavat ja -kulttuuri, joihin tulee varautua.

Toimiva kurssituki edellyttää, että taloushallinto on hyvin suunniteltu ja resurssit vastaavat tarpeita. Oman henkilöstön resurssit tulee olla riittävät kurssien suunnitteluun

ja toteutukseen, mutta myös kouluttajien osaamista tulee ylläpitää ja kehittää. Hallinnollisten palvelujen toimimattomuus, koulutusmateriaalin puuttuminen ja huono oppimisympäristö vaikuttavat kurssilaisten oppimiseen siinä missä huonosti suunniteltu opetussuunnitelmaakin.

Mutkattomasti sujuva kurssituki ei ole sattumaa, vaan vaatii tarkkuutta ja suunnitelmallisuutta. Ennalta arvaamattomia tilanteitakin pitää osata ennakoita. Keräämme kurssipalautetta myös kurssituen toimivuudesta niin kouluttajilta kuin kurssilaisiltakin. Hyvät opit kirjataan seuraavaa kurssia varten. Epäonnistumisista tehdään raportti ja niitä käsitellään sovittujen ISO9001-prosessien mukaisesti. Kurssien onnistuminen ei ole kiinni ainoastaan omasta henkilökunnasta, vaan olemme hyvin riippuvaisia kouluttajiemme ammattitaidosta sekä heidän joustavuudestaan, oma-aloitteellisuudestaan, kehitysehdotuksistaan ja ratkaisukeskeisyydestään.

ISO9001-STANDARDI

Kaikkien edellä mainittujen prosessien kirjaaminen, käyttöönotto ja edelleen kehittäminen kulminoitui tammi-kuussa 2020 saatuun ISO9001-sertifikaattiin. CMC Finlandin koulutustoiminta on sitoutunut työskentelemään sen eteen, että koulutuksiemme sisältö on ajan tasalla ja vastaa niin kansainvälisten järjestöjen vaatimuksiin kuin asiantuntijoidemme tarpeisiin. Huolehdimme siitä, että koulutamme oikeita henkilöitä oikeaan aikaan ja että kouluttajamme ovat alansa todellisia asiantuntijoita. Pyrimme aina tarjoamaan oppimista tukevan ympäristön, tuottamaan tarvittavat materiaalit ja logistiset palvelut ja varmistamaan sujuvan kurssihallinnon ja -tuen.

Jos kuitenkin toiminnassamme ilmenee puutteita, toimimme ISO9001-prosessimme mukaisesti ja dokumentoimme ja käsittelemme epäkohdat joko koulutusyksikön sisällä tai CMC Finlandin johtoryhmässä. Kurssijohtajien vastuulla on tunnistaa poikkeamia ja pohtia korjaavia toimenpiteitä, joilla edelleen kehitetään toimintaamme. Kuka tahansa henkilökunnasta, kurssilaisista tai kouluttajistamme voi tehdä kehitysehdotuksia. Kaksi kertaa vuodessa järjestettävissä sisäisissä tarkastuksissa CMC Finlandin johtoryhmä arvioi, olemmeko noudattaneet sovittuja prosesseja ja miten ylipäänsä kehitämme toimintaamme.

MISTÄ ON HYVÄ KOULUTUS TEHTY?

Moni meistä on osallistunut niin hyvillä kursseilla kuin vähän huonommillekin - useat ovat toivottavasti osallistuneet myös erinomaisille kursseille. CMC Finlandin näkökulmasta hyvä koulutus on tehty kaikista edellä kuvatuista palasista. Hyvään kurssiin ja oppimiskokemukseen vaikuttaa moni asia, alkaen kurssin sisällöstä ja osaavista kouluttajista oppimista tukevaan ympäristöön ja kurssitukeen asti. Tervetuloa opiskelemaan!

Kinga Dévényi
Johtava asiantuntija
Kriisinhallintakeskus

Kuva: Gary Wornell

SIVIILIKRIISINHALLINNAN ASiantuntijat EDUSTAVAT LAAJASTI ERI AMMATTIRYHMIÄ

Toisinaan kuultu väite siitä, että siviilikriisinhallintatehtävissä työskentelee vain jostain tietystä ammattitaustasta tulevia asiantuntijoita, ei pidä paikkansa. Vaikka esimerkiksi turvallisuussektorin osaajat ovatkin merkittävä osa siviilikriisinhallintatehtäviin lähetettävien asiantuntijoiden ammattiryhmistä, löytyy kentältä ja sihteeristöistä myös runsaasti sellaisia tehtäviä, joihin tarvitaan muiden alojen asiantuntijoita.

Vuosina 2010–2020 Kriisinhallintakeskuksen siviilikriisinhallintatehtäviin lähettämien asiantuntijoiden taustoissa korostuvat kaksi kategoriaa, ”poliisi” ja ”muut”. Yhteenlaskettuna näiden osuudet ovat muodostaneet joinain vuosina selvästi yli puolet operaatioissa tai sihteeristötehtävissä olleiden taustoista. ”Muut”-kategoria koostuu kuitenkin muun muassa yliopisto- tai tutkimuslaitostaustaisista sekä kansainvälisistä järjestöistä tulleista asiantuntijoista, eivätkä siihen kuuluvat siten muodosta kovin yhtenäistä joukkoa. Näiden kahden suurimman kategorian ohella asiantuntijoiden taustat jakaantuvat seitsemään muuhun ryhmään. Jo tämän pohjalta on helppo todeta, ettei mitään yhtä ”oikeaa” taustaa tehtäviin ole.

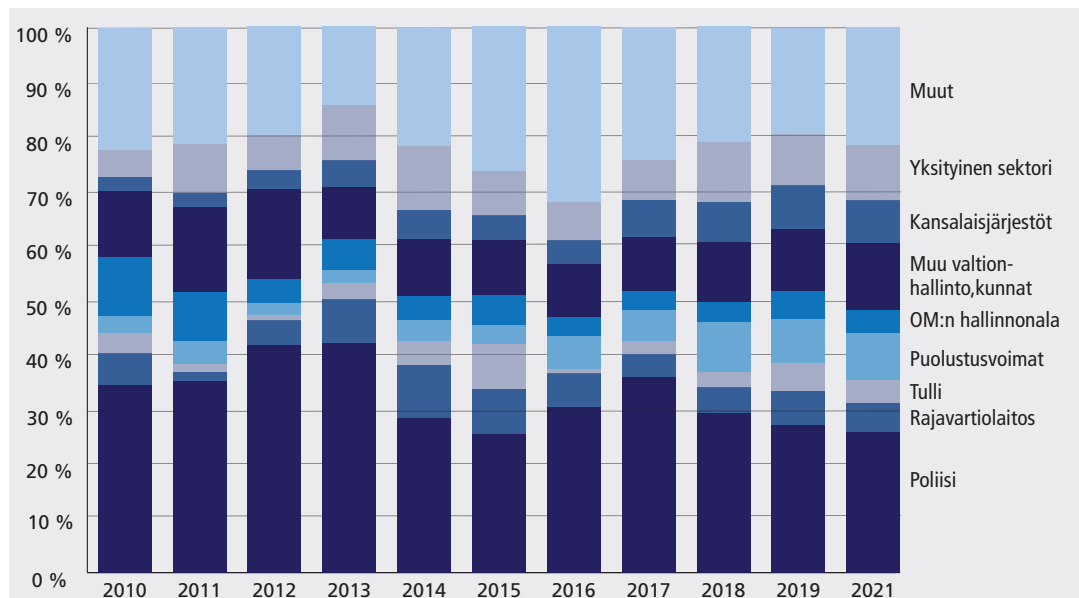
Kokonaiskuvaa katsoessa on selvää, että siviilikriisinhallintatehtäviin lähetetyillä suomalaisilla asiantuntijoilla on hyvin erilaisia ammatillisia taustoja. Eri taustojen osuudet ovat vaihdelleet selvästi vuosien saatossa. Asiantuntijoista suuren osan taustatöyöntäjä on valtio, mutta muilta sektoreilta tulevien osuus on noussut vuoden 2010 noin 30

prosentista noin 40 prosenttiin vuonna 2020. Esimerkiksi kansalaisjärjestötaustaisten asiantuntijoiden osuudet ovat selvästi kasvaneet vuoden 2010 tilanteesta.

Muutoksista ja aaltoilusta huolimatta lähetettyjen asiantuntijoiden taustojen monipuolisuus on säilynyt viimeisen kymmenen vuoden aikana, vaikka asiantuntijoiden kokonaismäärä on vaihdellut ja oli pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna laskusuunnassa pitkään. Vuoden 2010 lopussa asiantuntijoita oli operaatioissa ja sihteeristöissä yhteensä 157 ja vuoden 2020 lopussa 116. Nykyisen hallitusohjelman mukaisesti tavoitteena on nostaa lähetettyjen asiantuntijoiden määrä 150:een.

KENTÄN TARPEET HEIJASTUVAT REKRYTOINNEISSA

Vuodesta 2007 yhteensä 646 Kriisinhallintakeskuksen lähettämää asiantuntijaa on palvellut 960 siviilikriisinhallintatehtävissä. Asiantuntijoita on lähetetty tähän mennessä 96:een operaatioon ja sihteeristöön, jotka ovat sijoittuneet yhteensä 46 eri maahan.

Suomen lähettämien asiantuntijoiden taustat ovat pysyneet monipuolisina läpi vuosien. Kuvaajaan on koostettu osuudet kunkin vuoden lopusta.

Muutokset siviilikriisinhallintatehtäviin lähetettyjen taustoissa heijastelevat esimerkiksi meneillään olevien operaatioiden mandaatteja ja toimintamalleja sekä lähetettävien valtioiden siviilikriisinhallintaan liittyviä tavoitteita ja sitoumuksia. Uuden operaation perustaminen tai olemassa olevan operaation mandaatin muuttaminen näkyvät luonnollisesti myös siinä, minkä alan asiantuntijoita operaatioihin haetaan.

Esimerkiksi EU:n suurimman siviilikriisinhallintaoperaation, EULEX Kosovon, merkittävä pienentäminen johti osaltaan myös suomalaisten oikeusalan asiantuntijoiden määrän laskuun. Poliisien osuuden selvä kasvu vuoden 2015 jälkeen puolestaan juontuu samana vuonna tasavallan presidentti Niinistön ilmoittamasta Suomen sitoumuksesta tukea YK-missioita entistä voimakkaammin, minkä jälkeen Suomi on pyrkinyt pitämään noin 20 poliisiasiantuntijaa jatkuvasti YK-tehtävissä. YK-tehtäviin lähetetyistä suomalaisista suurin osa onkin nimenomaan poliiseja, mutta YK:lle on viime vuosina lähetetty myös esimerkiksi rikosseuraamusalalla ja kansalaisjärjestöissä työskennelleitä asiantuntijoita.

YK-tehtäviin verrattuna EU- ja Etyj-tehtäviin lähetettyjen siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden taustoissa on selvästi enemmän vaihtelua. Etyj:n missioissa painottuvat erilaiset tarkkailutehtävät. Niissä työskenteleviltä ei yleensä vaadita tiettyä koulutus- tai ammattitainta, toisin kuin esimerkiksi syyttäjä- tai poliisineuvonantajan tehtävissä. Tarkkailutehtäviin rekrytoituukin asiantuntijoita monista eri taustoista.

ENITEN ASIAANTUNTIJOITA EU-TEHTÄVISSÄ

Vuonna 2010 yli 90 % Kriisinhallintakeskuksen lähettämistä siviilikriisinhallinnan asiantuntijoista oli lähetettynä EU-tehtäviin, ja esimerkiksi YK:n tai Etyj:n tehtävissä työskenteli vain yksittäisiä suomalaisia asiantuntijoita. Tämän jälkeen EU-keskeisyydestä on vähitellen siirrytty tilanteeseen, jossa myös muiden kansainvälisten organisaatioiden tehtäviin lähetetään yhä enemmän asiantuntijoita, vaikka

selvästi suurin osa työskenteleekin edelleen EU:n operaatioissa ja sihteeristöissä. Vuoden 2020 lopussa Suomi lähetti EU:n operaatioihin väkilukuunsa nähden enemmän siviilikriisinhallinnan asiantuntijoita kuin mikään muu EU-maa.

EU:n operaatioissa ja sihteeristöissä työskentelevien suomalaisten asiantuntijoiden tehtävien kirjo on erittäin laaja. Suuren asiantuntijamäärän lisäksi tehtävien monipuolisuuteen vaikuttaa se, että EU:lla on siviilikriisinhallintaoperaatioita monenlaisissa konteksteissa ja ne toimivat erilaisten mandaattien mukaan. Suomalaisia asiantuntijoita työskenteli EU-tehtävissä vuoden 2020 lopussa muun muassa HR-asiantuntijoina, disinformaatioanalyttikkoina, tullirikosasiantuntijoina sekä poliittisina neuvonantajina.

Kansainvälisten organisaatioiden operaatioissa ja sihteeristöissä on siis monenlaisia tehtäviä, joihin tarvitaan monien eri alojen asiantuntijoita. Kriisinhallintaoperaatioiden muuttuva toimintaympäristö takaa sen, että tehtävien kirjo tulee vaihtelevaan ja muuntumaan myös tulevaisuudessa. Missiot mandaatteineen sekä niihin liittyvät erilaiset läpileikkaavat teemat ja niiden jalkauttaminen kehittyvät edelleen. Tällä hetkellä EU on esimerkiksi lisäämässä joihinkin missioihin ympäristöasiantuntijan tai -neuvonantajan, joka on täysin uusi tehtävä siviilikriisinhallinnan kentällä. Siviilikriisinhallinta on ja tulee myös jatkossa olemaan konteksti, jossa tarvitaan asiantuntijoita monipuolisilla taustoilla.

Johanna Hakanen
Suunnittelija
Kriisinhallintakeskus

Suomalaisia siviilikriisinhallinnan asiantuntijoita on lähetettyinä hyvin monipuolisiin tehtäviin. Vuoden 2020 lopussa 62 % suomalaisista siviilikriisinhallinnan asiantuntijoista työskenteli EU:n operaatioissa ja sihteeristöissä.

Siviilikriisinhallinnan peruskurssin luento-osuus järjestettiin vuoden 2021 maaliskuussa koronatilanteesta johtuen ensi kertaa kokonaan verkossa.

Kuva: Ilmari Luna

Kriisinhallintakurssit ilman kahvipöytäkeskusteluja **- PANDEMIA HAASTOI** **KOULUTTAJAT**

Kriisinhallintakeskus koulutti vuoden 2020 aikana 40 asiantuntijaa. Koulutusasiantuntija Mikko Ojalan mukaan kurssilaisten motivaatio on ollut etäopiskelusta huolimatta korkealla.

Kun COVID-19-pandemia lähti leviämään maaliskuussa 2020, harva osasi kuvitella, että vuoden päästä poikkeusolot olisivat edelleen käynnissä. Kriisinhallintakoulutuksen osalta poikkeuksellinen vuosi on käytännössä tarkoittanut sitä, että toistuvia aikataulu-muutoksia ja etäopiskelua on täytynyt oppia sietämään. Siviilikriisinhallinnan peruskurssit on saatu kuitenkin järjestettyä, pääosin etänä.

– Ollaan edetty päivä kerrallaan ja kurssi kerrallaan, – kertoo Kriisinhallintakeskuksen koulutusasiantuntija **Mikko Ojala**, – Aikataulutusta olemme joutuneet koko ajan säätämään pienesti. Viime vuonna saimme järjestettyä molemmat peruskurssit syksyllä, ja meillä oli todella hyvä tuuri aikataulujen suhteen. Kevään peruskurssi siirrettiin marraskuulle, ja saimme sen juuri ja juuri järjestettyä ennen pandemian toista aaltoa.

Yhteensä Kriisinhallintakeskus koulutti vuoden 2020 aikana pandemiasta huolimatta 40 asiantuntijaa. Osa erityiskursseista jouduttiin perumaan ja tehtäviin valittujen asiantuntijoiden perehdytyskoulutuksia (PDT, Pre-Deployment Training) on pidetty tavallista harvemmin. Myös vuoden 2021 koulutustarjonta on joutunut kärsimään epävarmuudesta: osaamista syventävää koulutusta on vähemmän tarjolla, ja se siirtynee pääasiassa verkkoon tai syksyllä toteutettavaksi. Ojalan mukaan kurssien sisältöihin ei ole tarvinnut tehdä erityisiä muutoksia, mutta toteutustavat ovat muuttuneet huomattavasti.

– Olemme pienentäneet ryhmäkokoja ja siirtäneet asioita verkkoon. Peruskurssille otimme neljä kuuden hengen ryhmää, joten 24 on ollut suurin mahdollinen osallistujamäärä. Tällä hetkellä mietimme sitä, miten saamme järjestettyä HEAT-turvakurssin toukokuussa niin, että ryhmät voisivat kenttäharjoituksessa pysyä toisistaan erillään, – Ojala kertoo.

Ojala arvioi, ettei etäopiskelu ole merkittävästi heikentänyt kurssilaisten oppimistuloksia ja motivaatiota osallistua. Hänen mukaansa viimeksi järjestetyssä webinaarissa huomasi, että kurssilaisilla on hyvä motivaatio saada kurssit suoritettua.

– Saattaa olla, että nyt opiskelijat keskittyvät vielä enemmän, kuin yleensä, kun kurssi on ylipäänsä saatu järjestettyä. Opiskelu otetaan nyt tosissaan. Tietysti nyt jäävät pois kaikki kahvipöytäkeskustelut, yhdessä asuminen ja opiskelutovereihin tutustuminen. Nyt niitä on ai-noastaan tulevana kenttäharjoituspäivinä.

KRIISINHALLINTA EDELLYTTÄÄ LÄHITYÖSKENTELYÄ TULEVAISUUDESSAKIN

Vaikka koronapandemia jättää jälkensä koko yhteiskuntaan, Ojala uskoo, että siviilikriisinhallinnan alalla pyritään mahdollisimman nopeasti palaamaan takaisin ”vanhaan normaaliin”, jossa ihmiset työskentelevät toistensa kanssa paikan päällä. Kriisien ratkaisemiseksi tarvitaan ryhmässä toimimista ja aitoja vuorovaikutustilanteita, joissa rakennetaan luottamusta.

– Minulla on semmoinen epäily, että tässä voidaan palata vielä nopeasti vanhaan tilanteeseen, sillä ihmiset

haluavat mennä toimistolle näkemään toisiaan. Operaatioissa on myös kuulemma vaikeuttanut työskentelyä se, että asiantuntijat eivät pääse tapaamaan paikallista väestöä. Toisaalta luulen, että joitain etätyöskentelytapoja jää tulevaisuuteenkin – esimerkiksi perinteiset luokkahuoneosiot, joissa vain jaetaan tietoa, toimivat hyvin myös etänä.

Tulevaisuuden nousevina trendeinä Ojala mainitsee myös kansainvälisten siviilikriisinhallintakoulutusten yhtenäistämisen. Tällä hetkellä YK:ssa ja EU:ssa panostetaan siihen, että kriisinhallinnan ammattilaiset eri maissa koulutautuisivat yhteisten standardien mukaisesti. Siviilikriisinhallinnan tehtäväkuvat ovat myös jatkuvassa muutoksessa, ja Ojalan mukaan tällä hetkellä uutena nousee erityisesti ympäristöön, kestävään kehitykseen ja digitaalisuuteen liittyvä osaaminen.

Järjestäjän näkökulmasta kurssien onnistuminen pandemian aikana on tuntunut erityisen merkitykselliseltä. Ojalan mukaan jo viime vuonna osallistujista näki riemun ja kiittolisuuden, kun kurssit lähtivät toteutumaan edes muokattuna ja karsittuna.

– Kaikesta olen ollut todella kiitollinen itse järjestäjänä, ja sen huomaa myös opiskelijoista. Se on vähän kuin lehmät pääsisivät kesälaitumelle: varsinkin siinä HEAT-kenttäosuudessa huomaa, miten opiskelijoiden into nousee huomattavasti. Luulen, että kaikki osaavat yhä enemmän arvostaa niitä kohtaamisia kaiken tämän jälkeen.

Yuri Birjulin
Korkeakouluharjoittelija
Kriisinhallintakeskus

Kuva Poliisi, Juuso Jöninen

YHTEISTYÖTÄ YLI RAJOJEN

Vahvat kumppanuudet ovat poliisin ja Poliisiammattikorkeakoulun (Polamk) strategioiden toteuttamisen kulmakiviä. Lainvalvonnan alan kansallisella ja kansainvälisellä foorumeilla toimiessa Suomen etu on, että käytössä olevien resurssiemme kohdentamiseksi meillä ymmärretään yhteistyön merkitys ja arvo erityisen hyvin.

Maan sisäisen turvallisuuden varmistaminen on poliisin ydintehtävä. Poliisin strategia ja visio 2020-2024 korostaa kaikkien arjen turvaamista, kaikkina aikoina. Toimintaympäristön muuttuessa, myös Suomen rajojen ulkopuolella, on katse kohdistettava etäämmäksi; sisäisen turvallisuuden varmistaminen edellyttää myös ulkoisen turvallisuuden näkökulmien huomioimista poliisin toiminnassa. Yksi esimerkki tästä on suomalaisen poliisi-osaamisen vieminen maihin, jotka kamppailevat oikeusvaltioperiaatteen ja demokratian toteuttamisen puolesta.

Vaikka Polamk kouluttaa ja jatkokouluttaa vuosittain paljon henkilöstöään ja osin sidosryhmiään, ei se kuitenkaan ole vastannut vuoden 2006 jälkeen suomalaisen poliisihenkilöstön siviilikriisinhallinnan peruskoulutuksesta. Siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden, myös poliisien, koulutuksesta vastaa Kriisinhallintakeskus CMC Finland. Poliisit ovatkin suurin ammattiryhmä Suomen siviilikriisinhallinnan missioilla. Tällä hetkellä heitä on eri organisaatioiden (mm. EU, YK, Etyj, NATO) missioilla noin 30.

Polamkin ja CMC Finlandin välinen yhteistyö on aktiivista monella eri alueella. Polamk järjestää vuosittain CMC Fin-

landin kanssa valintatilaisuuden peruskursseille hakeutuville poliiseille sekä tarjoaa teoriaosuuden koulutuksiin tarvittavat tilat CMC Finlandin käyttöön. CMC Finlandin ja poliisin asiantuntijat haastattelevat jokaisen hakijan, minkä lisäksi Polamkin psykologi toteuttaa hakijoiden soveltuvuustestauksen. Lisäksi kokelaat kirjoittavat englanninkielisen esseen siviilikriisinhallinnan alaan liittyvästä aiheesta. Näistä päivän kestävä kokeen osa-alueista tehtävän kokonaisarvion perusteella valikoituvat testin läpäisseet poliisit ehdokkaiksi peruskurssille. Lopullisen päätöksen valinnasta tekee CMC Finland. Valintaprosessi on varsin intensiivinen ja informatiivinen tapahtuma, ja vuoden 2021 aikana tarkastellaan prosessin mahdollisia kehittämistarpeita yhteistyössä.

YHTEISTYÖTÄ MONELLA FOORUMILLA

Yksi keskeinen yhteistyöfoorumi kriisinhallinnan alalla on Kokonaisvaltaisen kriisinhallinnan osaamiskeskus. Polamk on vuodesta 2018 alkaen osallistunut alun perin CMC Finlandin ja Puolustusvoimain kansainvälisen keskuksen (FINCENT) muodostaman osaamiskeskuksen toimintaan. Vuoden 2019 lopusta alkaen osaamiskeskuksen johtoryhmän

kokouksiin on osallistunut myös Raja- ja merivartiokoulu.

Polamkin rehtori Kimmo Himberg toimi vuonna 2020 osaamiskeskusten johtoryhmän puheenjohtajana. Osaamiskeskusta hyödynnetään tiedonvaihtoon, jäsenten omien erillisten kriisinhallintatoimien koordinaatioon, hyvien käytänteiden vaihtoon sekä jäsenten kriisinhallintaosaamisen ajantasaistamiseen ja kehittämiseen. Yhteistyön laajentaminen CMC Finlandin ja FINCENT:n lisäksi edellä mainittuihin kouluihin on osoittautunut toimivaksi ratkaisuksi erityisesti tiedonvaihdon ja yhteisten tapahtumien suunnittelun yhteydessä. Esimerkiksi vuosittain Laajan turvallisuuden verkoston (WISE ry) kanssa yhteistyössä järjestettävän seminaarin sisältöön ja asiantuntijoiden hankintaan on osaamiskeskuksella ollut merkittävä rooli.

Kansallisen yhteistyön lisäksi Polamk ja CMC Finland ovat partnereita European Union Police and Civilian Services Training (EUPCST 2019-2022, 23 partneria 18 jäsenmaasta) -hankkeessa, jonka tarkoituksena on parantaa hankkeen jäsenmaiden poliisin, santarmilaitosten ja siviiliorganisaatioiden sekä kolmansien maiden kumppaniorganisaatioiden siviilikriisinhallinnan osaamista kokonaisvaltaisella tavalla. Hankkeen lisäarvona on myös yhteistyöverkoston laajentaminen lainvalvonnan alan ja siviiliorganisaatioiden kanssa.

Korona-pandemia on vaikuttanut EUPCST-hankkeen toteuttamiseen siten, että lähitoteutuksessa toteutettavien koulutustapahtumien on jouduttu lykkäämään. Vastauksena tähän Polamk tuotti vuonna 2020 EU:n yhteiseen turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaan (YTPP) liittyvän verkkokoulutuksen hankekonsortion käyttöön. CMC Finland tuki koulutuksen valmistelua kommentoimalla koulutuksen sisältöä, ja kyseinen verkkokoulutus on nyt myös osa CMC:n siviilikriisinhallinnan peruskurssia täällä Suomessa.

EUPCST-hankeyhteistyö jatkuu parhaillaan uskontoon ja erilaisiin uskomusjärjestelmiin liittyvän verkkokoulutuksen laatimisella. Verkkokoulutuksen suunnittelussa ja sisällön tuottamisessa CMC Finlandin asiantuntijuus on ollut ratkaiseva. Polamk tuottaa koulutuksen ja tarjoaa sen

vuoden 2021 aikana verkkokoulutuslustoille konsortion jäsenten opiskeltavaksi.

SUJUVA SIDOSRYHMÄTYÖ AVAIN MENESTYKSEEN

Yhteistyö CMC Finlandin kanssa on avannut Polamkille mahdollisuuksia verkottua yhä laajemmin. Vuoden 2021 aikana on suunnitteilla Polamkin tiloissa Tampereella CMC Finlandin johdolla toteutettavaksi tarkoitettu YK:n poliisikurssien kouluttajien koulutus. Lisäksi molemmilla osapuolilla on TKI-toimintaa, joissa on tehty yhteistyötä. Parhailaan Polamk tukee CMC Finlandia siviilikriisinhallinnan vaikuttavuutta koskevassa SM:n rahoittamassa hankkeessa.

Myös Euroopan unionin lainvalvontakoulutusvirasto (CEPOL) järjestää YTTP-alaan liittyvää koulutusta. CEPOLin kansallisena yksikkönä Polamk pystyy tarjoamaan CMC Finlandin suuntaan 56 lainvalvontaoppilaitoksen verkoston 26 EU-jäsenmaahan. Lisäksi CMC on tiiviisti mukana siviilikriisinhallinnan alan poliisikoulutusyhteistyössä pohjoismaisen NORPOL-verkoston kautta.

30-vuotisen poliisiurani aikana olen huomannut, että suomalaisen lainvalvonnan organisaatioiden menestyksen takana on toimiva yhteistyö keskeisten sidosryhmien kanssa. Käytettävissä olevat resurssit tulee kohdentaa oikein ja kunkin vahvuudet parhaalla mahdollisella tavalla huomioiden. Mielestäni tässä Polamkin ja CMC Finlandin voidaan katsoa yhdessä onnistuneen. Kehitettävää on, mutta kun tahtotila molemmilla osapuolilla on kohdallaan, voidaan tulevaisuuteen katsoa luottavaisesti.

Pasi Kempainen

*Ylikomisario,
kansainväliset asiat
Poliisiammatti-
korkeakoulu*

Polamk kouluttaa ja kehittää

Poliisiammattikorkeakoulun (Polamk) tehtävänä on antaa sisäisen turvallisuuden alalla tutkimukseen ja sivistyksellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakouluopetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin ja johtamistehtäviin sekä tukea yksilön ammatillista kasvua ja edistää elinikäistä oppimista.

Vuosittain poliisin kolmivuotisen ammattikorkeakoulutason perustutkinnon aloittaa ja loppuun saattaa noin 350-400 opiskelijaa (joista naisia n. 35-40 %), ja ylemmän ammattikorkeakoulutason, päällystötehtäviin valmistavan, tutkinnon 25 uutta opiskelijaa (joista naisia n. 20-30 %). Näiden lisäksi Polamk tarjoaa monipuolista täydennyskoulutusta. Korona-pandemiaa edeltävinä vuosina täydennyskoulutuksilla on vuosittain ollut noin 8000 osallistujaa.

Koulutuksen lisäksi Polamkin tehtäviin kuuluu harjoit-

taa soveltavaa tutkimus- ja kehitystyötä, joka palvelee poliisitoiminnan ja sisäisen turvallisuuden suunnittelua ja kehittämistä sekä Poliisiammattikorkeakoulun opetusta. Polamkin tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan (TKI) osaamisalueella onkin toteutettu ja toteutetaan aktiivisesti kansallisia ja kansainvälisiä hankkeita mainituilla osa-alueilla. Hankkeet ovat myös yksi osa Poliisiammattikorkeakoulun lakiperusteista tehtävää toteuttaa kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä keskeisten sidosryhmien kanssa (ks. Laki Poliisiammattikorkeakoulusta 2 §, 1164/2013).

Mistä tiedämme, teemmekö oikeita asioita oikealla tavalla?

TIETOJOHTAMINEN EU:N KONFLIKTINESTOSSA JA KRIISINHALLINNASSA

Monisyiset kriisit ja konfliktit haastavat kansainväliset toimijat. EU:n vastaus on tiedolle perustuva yhteistyö.

Vastaaminen entistä monimutkaisempiin ja monitahoisempiin kriiseihin ja konflikteihin edellyttää kansainvälisiltä toimijoilta yhä koordinoitumpaa lähestymistä, jotta päästään kestävämpiin ratkaisuihin. Euroopan Unionissa (EU) on jo pitkään tiedostettu, että yksittäisten toimijoiden tai instrumenttien sijaan tarvitaan kokonaisvaltaista näkökulmaa ja yhteistyötä, jossa toimet ovat koordinoituja ja perustuvat yhteiseen tilannekuvaan ja analyysiin. Tämä edellyttää entistä parempaa kykyä kerätä, käsitellä ja jakaa tietoa, toisin sanoen *tietojohdantamista*.¹

Tietojohdantaminen on jo vuosia kuulunut suurien kansainvälisten organisaatioiden (kuten Yhdistyneet kansakunnat, Maailmanpankki, Euroopan komissio) keinoihin. Vuoden 2016 EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittisen globaalistrategian aloittaman kehityksen myötä sen merkitys on tunnustettu myös Euroopan ulkosuhdehallinnossa (EUH).

Tietojohdantaminen voidaan nähdä yläkäsitteenä, joka muodostuu tietämyksenhallinnan, organisaation oppimisen, tietohallinnon ja aineettoman pääoman (kuten henkilöstön

tieto ja osaaminen) hallinnan osa-alueista.² Tietämyksenhallinta on tiedon ja tietämyksen tallentamista, säilyttämistä ja jakamista, jotta organisaatio voi oppia virheistä ja käyttää opittua tulevan suunnittelussa. Se on yleisesti nähty monitieteisenä alana, jossa pyritään auttamaan organisaatiota saavuttamaan tavoitteensa hyödyntämällä käytettävissä olevaa tietoa mahdollisimman tehokkaasti.³

TIETOJOHTAMISELLA TOIMINNAN HYÖDYT ESIIN

EU:n globaalistrategiassa keskeiseksi ulko- ja turvallisuuspoliittiseksi prioriteetiksi on määritelty *yhdennetty lähestymistapa konflikteihin ja kriiseihin*. Tämä nähdään kehyksenä aiempaa yhdenmukaisemmalle ja kokonaisvaltaisemmalle toiminnalle, jossa EU pyrkii hyödyntämään käytettävissä olevia instrumentteja konfliktin kaikissa vaiheissa ja kaikilla tasoilla ottaen huomioon avaintoimijat ja osapuolet. Keinovalikoima kattaa muun muassa diplomatian, turvallisuuden, puolustuksen, rahoituksen, kaupan, kehitysyhteistyön ja humanitaarisen avun.⁴

Globaalistrategian tavoitteena on pitkällä aikavälillä yhdenmukaisen lähestymistavan avulla parantaa EU:n kykyä ehkäistä konflikteja ja vastata kriiseihin tehokkaammin, kun kaikki toimet ovat toisiaan täydentäviä ja perustuvat yhdessä sovittuihin poliittisiin ja strategisiin tavoitteisiin.

Kompleksisessa ympäristössä on erityisen tärkeää, että kansainvälisten organisaatioiden toimet ovat tehokkaita, vaikuttavia ja niitä voidaan mukauttaa tilanteen vaatimalla tavalla. Nämä ovat tuttuja teesejä esimerkiksi kehitysyhteistyön tai kriisinhallinnan puolelta, joissa vaikuttavuuden arviointi on ollut yksi kantavista teemoista viime vuosina, ja erityisesti Suomelle tämän kehittäminen on yksi osallistumisen painopisteistä.⁵

Kriisinhallinta on kuitenkin vain yksi instrumentti EU:n työkalupakissa, kun pyritään vastaamaan kriiseihin. Onkin oleellista tietää, onko toimilla kokonaisuutena ollut toivottu vaikutus tai ovatko EU:n toiminnalle asettamat poliittiset tavoitteet täyttyneet. Tilanteen arviointi edellyttää, että arviointimenetelmät ovat olemassa ja otettu huomioon jo suunnitteluvaiheessa. Tietojohtamisen työkaluilla voidaan pyrkiä vastaamaan näihin kysymyksiin.

TILANNEKUVAN VÄLINE

Toiminnan ankkuroiminen tietojohtamiseen on tunnistettu erääksi yhdenmukaisen lähestymistavan tukemisen keinoista.⁶ Vuonna 2019 perustettiin Integrated Approach for Security and Peace (ISP) -direktoraatti, jonka tehtävänä on analyysiin perustuen ja yhteistyössä muiden EU-instituutioiden kanssa koordinoita EUH:n kokonaispanos yhdenmukaiseen lähestymistapaan. Yhdistämällä turvallisuuteen, kehitysyhteistyöhön ja diplomaattiaan liittyviä toimia tuetaan yhteisesti sovittuja tavoitteita. Tämä edellyttää hyvää yhteistä tilannekuvaa, jonka tuottamiseen tietojohtaminen voi olla yksi väline.

Varsinainen työ tietojohtamisen kehittämiseksi alkoi IS-P:n perustamisen myötä, ja ensimmäinen EUH:n ja Euroopan komission yhdessä valmisteleva konsepti tietojohtamisesta konfliktineston ja kriisinhallinnan alalla valmistui kesällä 2020.⁷ Kunnianhimoiseksi tavoitteeksi otettiin yhdenmukaisen lähestymistavan operationalisointi: osaltaan mahdollistetaan EU:n tehokkaampi konfliktinesto ja kriisinhallinta tuottamalla näyttöön perustuvaa tietoa oikeille henkilöille oikeaan aikaan. Näin tuetaan tehokasta päätöksentekoa ja toimien asianmukaista suunnittelua, koordinaatiota ja mukauttamista tarpeen vaatiessa.

RATKAISUKESKEINEN LÄHESTYMISTAPA

Kyseessä on toistaiseksi vielä melko abstrakti konsepti, jonka konkretisoiminen tulee olemaan haaste. Tarkoitus ei ole lisätä byrokratiaa, vaan päinvastoin aidosti tuoda lisäarvoa pitkällä aikavälillä edistämällä jatkuvan kehittämisen ja oppimisen kulttuuria, parantamalla toimintatapoja sekä tuomalla esiin osa-alueet, joissa on onnistuttu, mutta toisaalta myös tunnistamalla haasteita, päällekkäisyyksiä ja puutteita.

Tavoitteena on mahdollistaa jatkuvasti kehittyvä organisaatio, jossa virheistä opitaan ja jonka hyviä käytänteitä jaetaan systemaattisesti. Kysymykset ovat perustavanlaatuisia

Kompleksisessa ympäristössä on erityisen tärkeää, että kansainvälisten organisaatioiden toimet ovat tehokkaita, vaikuttavia ja niitä voidaan mukauttaa tilanteen vaatimalla tavalla.

ja vaativat myös organisaatiolta syvällistä itsetutkiskelua – ja halua muutokseen.

Muutos lähtee usein olemassa olevan tilanteen ymmärtämisestä: missä toiminta on vaatimusten tasalla ja missä pitää kehittyä. Tunnistamalla lähtötilanne osataan keskittyä olennaiseen. ISP onkin yhdessä komission kanssa analysoimassa, miten EU:n eri toimet ja välineet myötävaikuttavat yhdenmukaiseen lähestymistapaan, mikä toimii ja missä on kehitettävää; toisin sanoen pyritään tunnistamaan mahdolliset aukot ja antamaan suosituksia kehittämistarpeista.

Vuoden 2021 aikana valmistuva analyysi tulee olemaan tietojohtamisen kehittämisen perusta, jonka pohjalta voidaan esimerkiksi kehittää seuranta- ja arviointivälineitä tai konkreettisia toimintaohjeita siitä, miten suunnittelussa voidaan paremmin ottaa yhdenmukainen lähestymistapa huomioon ja mahdollistaa toimien arviointi. Kaikkien osapuolten yhdessä tunnistama muutostarve ja jaettu tilannekuva ovat erittäin tärkeitä lähtökohtia, joiden pohjalta voidaan tavoitella entistä kunnianhimoisempia projekteja.

¹ Tässä kirjoituksessa käytetään tietojohtamista kattokäsitteenä tarkoittamaan englannin kielen laajempaa *knowledge management* -termiä.

² Tietojohtaminen ja sen kehittäminen: tietojohtamisen arviointimalli ja suosituksia maakuntavalmistelun pohjalta, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2019:42, saatavilla: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161659/42_19_Tulevaisuuden_tietojohtaminen.pdf, s. 15.

³ Käsitteiden määrittelystä suomen kielessä, katso esimerkiksi Suomalainen asiansanasto ja ontologiapalvelun (FINTO) Tietotermit -sanasto <https://finto.fi/tt/fi/>.

⁴ Council Conclusions on the Integrated Approach to External Conflicts and Crises, dok. 5413/18, 22 tammikuuta 2018.

⁵ Katso esimerkiksi Selvitys kriisinhallinnan vaikuttavuuden arvioimisesta ja arviointikriteereistä, Valtioneuvoston selvitys 2/2020, saatavilla https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162535/2020_02_Selvitys%20kriisinhallinnan%20vaikuttavuuden%20arvioimisesta.pdf?sequence=1 tai Suomalaisten siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden kokemuksia vaikuttavuudesta, Erkki Mäntymäki (toim.), CMC Finland Working Papers, Vol. 7: No. 1/2015, saatavilla: https://www.cmcfinland.fi/wp-content/uploads/2017/01/64781_Suomalaisten_siviilikriisinhallinnan_asiantuntijoiden_kokemuksia_vaikuttavuutta.pdf.

⁶ Katso esimerkiksi EEAS/Commission services' issues paper suggesting parameters for a concept on Stabilisation as part of the EU Integrated Approach to external conflicts and crises', dok. 15622/17, 8 joulukuuta 2017 (LIMITE).

⁷ Issues paper on supporting the operationalisation of the Integrated Approach in conflict prevention and crisis response through reinforced knowledge management, dok. WK 7479/2020 INIT, 8 heinäkuuta 2020 (LIMITE).

TULOKSET NÄKYVIKSI

Jo nyt on tullut selväksi, että tietojohdantamiseen investointien on hyödyllistä. Ensimmäinen konkreettinen tietojohdantamiseen liittyvä saavutus oli oppien, kokemusten ja hyvien käytänteiden systemaattinen kerääminen laajasti konfliktineston ja kriisinhallinnan alalta kesällä 2020.⁸ Aikaisemmin tietoja oli kerätty kootusti vain kriisinhallintarakenteiden osalta, pääasiassa siviili- ja sotilasoperaatioista. Oppeja tullaan jatkossa raportoimaan vuosittain mahdollisimman laajasti, kattaen toimet ja instrumentit kaikilla tasoilla ja konfliktin kaikissa vaiheissa.

Tämä keväällä 2020 luotu valmius mahdollisti erittäin nopean reagoinnin, kun EU:n jäsenmaat vaativat EUH:a raporttoimaan COVID-19-pandemian vaikutuksesta siviili- ja sotilas-YTPP -operaatioihin. ISP:n johdolla pystyttiin nopeasti keräämään opit ja kokemukset siviili- ja sotilasoperaatioista, jotta ne olisivat paremmin varautuneita pandemian tuleviin aaltoihin. Raportti esiteltiin jäsenmaille syksyllä 2020, ja sitä seurannut toimenpanosuunnitelma alkuvuodesta 2021; ensimmäinen seurantaraportti valmistunee kesällä 2021.⁹

Prosessilla tuettiin EU:n kriisinhallintatoimijoita COVID-19-pandemiaan liittyvien haasteiden tunnistamisessa ja priorisoinnissa, jotta niihin osattiin puuttua nopeasti ja päättäväisesti. Useat haasteista eivät olleet uusia, mutta pandemia vahvisti niiden vaikutuksia entisestään. Esimerkiksi siviilioperaatioiden evakuointiin liittyvät ongelmat ratkaistiin kohtuullisen nopeasti, ja siviili-sotilasyhteistyöhön tai turvattuuihin tietoyhteyksiin liittyvä kehittämistyö on aloitettu.

Valmius toimia nopeasti edellyttää toimintamalleja ja prosesseja, henkilöstöä ja osaamista sekä tietoa ja järjestelmiä. Oppien keräämisen suhteen kaikki nämä olivat jo olemassa ja testattu, kun pandemia pakotti kriisinhallintarakenteet nopeaan itsereflektioon ja toimintaan. Tässä suhteessa COVID-19 avulla pystyttiin osoittamaan systemaattisen oppien keräämisen ja vastaavien korjaavien toimien toteuttamisen hyödyt, jotka eivät aina ole organisaation prioriteettilistan yläpäässä.

Vuosittain tapahtuvan staattisen raportoinnin sijaan pitkän tähtäimen tavoitteena on mahdollistaa jatkuva oppiminen siten, että jokaiseen instrumenttiin on sisäänrakennettu palautejärjestelmä, ja kokemuksia kerätään jatkuvasti kaikista toimista. Tätä varten on kehitteillä prosessi ja verkko-pohjainen työkalu osana laajempaa tietojohdantamisen kehittä-

Tietoon perustuva valmius tuki nopeaa reagoitua pandemiatilanteessa.

mistä. Kysymys on tietysti myös toimintakulttuurista, jonka muuttaminen vie aikaa ja vaatii johtamista sekä resursointia.

OLENNAISTA TAVOITTEEN SAAVUTTAMINEN

Pelkkä uusi strategia tai konsepti ei luonnollisesti ratkaise EU:n konfliktinestoon ja kriisinhallintaan liittyviä moninaisia haasteita. Eri toimien ja toimijoiden tiiviimpi ja koordinoitumpi yhteensovittaminen on ollut jatkuvan kehittämisen kohteena jo pitkään. Yksi haasteista on henkilöstön suuri rakenteellinen vaihtuvuus, jolloin tietojohdantamisen merkitys korostuu.¹⁰ Työ tietojohdantamisen alalla on vasta hyvin alkuvaiheessa, ja varsinaisia tuloksia voidaan odottaa vuosien päästä.

Kuten usein suurissa kehittämishankkeissa ja uudistuksissa, on yhtäältä mietittävä pitkän tähtäimen strategista tavoitetta, jossa konkreettiset hyödyt näkyvät mahdollisesti vasta kaukana tulevaisuudessa ja toisaalta ylläpidettävä liikevoimaa ja osoitettava prosessien hyödyllisyys lyhyen tähtäimen konkreettisilla tuloksilla. Tietojohdantamiseen liittyvät toimenpiteet, erityisesti COVID-19 ja YTPP-opit, ovat herättäneet laajaa kiinnostusta ja saaneet kiitosta jäsenmailta. Työlle osoitettu resurssi on kuitenkin toistaiseksi erittäin pieni, mutta konkreettisen lisäarvon osoittamisen myötä voi toivoa, että resurssi kasvaa samassa suhteessa vaatimusten kanssa. Suunta on kuitenkin oikea.

Kuisma Kinnunen
Erityisasiantuntija
Euroopan
ulkosuhdehallinto

⁸ 2019 EEAS Conflict Prevention and Crisis Response Lessons Report, EEAS(2020) 877, dok. 9510/20, 9 July 2020 (LIMITE).

⁹ Initial lessons identified regarding CSDP decision making and operational aspects from the current COVID-19 crisis, EEAS(2020) 877, dok. 10114/20, 13 elokuuta 2020 (Limite) ja EEAS Implementation Plan on COVID-19 and CSDP Lessons, EEAS(2020)1329, dok. 13845/20, 9 joulukuuta 2020 (Limite). Ensimmäinen seurantaraportti laadimme kevään 2021 aikana ja esiteltäneen PTK:lle kesällä 2021.

¹⁰ Katso esimerkiksi Kokonaisvaltaisuus: Hyviä aikoja – risteäviä käytäntöjä, CMC Finland, Kuusi näkökulmaa EU:n kriisinhallintaan, Briefing paper 6/6, saatavilla: <https://www.cmcfinland.fi/wp-content/uploads/2018/05/Briefing-paper-6-verkko.pdf>.

Kirjoittaja toimii erityisasiantuntijana Euroopan ulkosuhdehallinnon (EUH) Integrated Approach for Security and Peace (ISP) –direktoratissa vastuualueena tietojohdantamisen prosessien kehittäminen konfliktineston ja kriisinhallinnan alalla, näihin liittyvät oppienkeräämisprosessit sekä YTPP-koulutusalan kehittäminen.

Suomalainen rauhanalan ekosysteemi kaipaa **LAAJENTAMISTA JA VAHVENTAMISTA**

Rauhanalan nykyhaasteina ovat kokemukseen perustuvan innovaatiotoiminnan sekä kehittämisen puute. Innovaatiotoiminnassa tarvitaan tilaa reflektioon sekä haasteiden ratkaisuun perustuvaa monimuotoista monitoimijayhteistyötä viranomaisten, kansalaisjärjestöjen, erilaisten tutkijatahojen ja muiden välillä. Tämän luominen on haastavaa luoda kentällä, mutta on hyvinkin mahdollista Suomessa. Tarvittavan osaamisen katoaminen Suomesta aivovientinä on oma haasteensa. Urapolku on liian usein urakuilujen ketju varsinkin niille, joilla ei ole taustavirkaa Suomessa. Pyöröovia yhdestä roolista toiseen pitää luoda. Laajempi ja vahvempi rauhanalan ekosysteemi tukisi kaikkia toimijoita. Luomalla entistä vahvempia synergioita olisimme kaikki enemmän kuin osiemme summa.

hmiskunnan näköpiirissä on tulevaisuudessa kaksi perustavaa haastetta: kasvava konfliktiherkkyys sekä ilmastomuutos. Todennäköisesti varsinkin matalan tason konflikteja, jotka heikentävät yhteiskuntaa ja vähentävät sen resilienssiä, tulee olemaan entistä enemmän. Valtioiden väliset konfliktit ovat kasvussa, ja kylmästä sodasta tuttu terminologia nostaa päätään. Konfliktien heikentämä yhteiskunta vastaa heikommin myös muihin haasteisiin ilmastomuutoksesta pandemiaan. Rauhan tekemisen ja konfliktinehkäisyn tarve siis korostuu entisestään lähitulevaisuudessa.

Siinä missä ilmastomuutoksen torjuntaan on luotu laaja sekä kansallinen että kansainvälinen ekosysteemi, jossa mukana on valtiotoimijoita kaikilta aloilla – yrityksiä, ajatushautomaita, yliopistoja, kansalaisjärjestöjä ja yksilöitä – on rauhanrakentamisprosesseissa ekosysteemin rakentaminen vakaissa länsimaissa vasta aluillaan. Rakenteemme perustuvat vieläkin ajatukseen, että konfliktit ovat jossain muualla, joten rauhanrakentamisen osaamista tarvitaan vain siellä. Kokonaisturvallisuudesta on kuitenkin puhuttu jo vuosia. Mitä kompleksisemmassa maailmassa elämme, sitä tärkeämpää olisi kehittää tapoja tehdä rauhaa – eli tehdä rauhaa paremmin.

Käytännön toiminnan ja poliittisen vaikuttavuuden lisäksi Suomessa tulisi tuottaa entistä enemmän rauhanteckemisen substanssia siten, että voimme tukea kansainvälistä rauhaa myös uusien työtapojen ja mekanismien luomisessa ja kehittämisessä. Vahvana rauhanmaana meidän on mahdollista vaikuttaa siihen, miten rauhaa tehdään sekä havaitsemiimme kehityskohteisiin.

Tehdäksemme rauhaa paremmin tarvitsemme laajemmän ja vahvemman ekosysteemin, vahvemman rauhanalan sekä uuden fokuksen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan. Nämä mahdollistaisivat suomalaisen rauhanosaamisen kansainvälisen kiinnostavuuden pitkälle tukevuuteen.

MIKÄ ON EKOSYSTEEMI JA KEITÄ SIINÄ PITÄISI OLLA?

VTT:n viime vuonna julkaisemassa ”Yhdessä kestävä kasvua”-ekosysteemioppaassa¹ ekosysteemien keskeistä tärkeyttä korostetaan erityisesti jatkuvan uudistumisen ja monialaisen innovaatiotoiminnan kautta. Nämä mahdollistavat kilpailun globaaleilla markkinoilla ja edistävät laajojen systeemisten haasteiden ratkaisua. Kokonaisturvallisuuden keskus ja kokonaisturvallisuuden malli luovat hyvää pohjaa ekosysteemille, mutta toimijoita vielä uupuu. Samassa oppaassa listataan toimijoiksi mm. yritykset, start-upit, tutkimustahot, kolmas sektori, rahoittajat ja muut sidosryhmätoimijat. Rauhan alalla tuohon listaan pitäisi tulla lisätä Suomen valtio (UM, PLM, SM, Kriisinhallintakeskus, FINCENT) sekä YK, EU, ja Etyj.

Rauhanalan nykyekosysteemin heikkouden huomaa kokonaisuutta tarkastellessa, sillä tämän hetken rauhanosaaminen tiivistyy suomalaisiin viranomaisiin sekä Suomen muualle valtiollisten toimijoiden kautta lähettämiin osajiin. Valtiollisten toimijoiden työ sekä poliittisella että käytännön tasolla on Suomessa kautta linjan laadukasta, mutta muiden toimijoiden elintila on pieni. Henkilömäärissä laskettuna Suomessa on häkellyttävän vähän aktiivisesti rauhanalaa kehittäviä ammattilaisia rauhanosaajia, mikäli mukaan ei lueta valtiollisia toimijoita. Työpaikkoja Suomeen tarvitaan enemmän, koska rauhanosaamisen kehittäminen vaatii ammattilaisuutta ja erikoistumista ollakseen kansainvälisesti relevanttia. Saadaksemme enemmän suomalaisia keskeisiin kansainvälisiin tehtäviin, tarvitsemme taustatukea ja urapolkuja, joissa osaamista voi myös kehittää.

Kriisinhallinnassa puhutaan ”asiantuntijuuden imukyvystä”, jolla mitoitetaan, kuinka monta tietyn alan asiantuntijaa kannattaa lähettää kentälle. Suomeen tarvitaan nimenomaan imukyvyn parantamista, jotta pystymme hyödyntämään osaamista sekä kentältä että monista suomalaisista maisteriohjelmista, joissa vuosittain valmistuu lukuisia rauhan- ja konfliktintutkimuksen maistereita.

Rauhanalalle on nykytilanteessa tyypillistä aivovienti, alanvaihdot ja haastava ikäpyramidi, jossa nuoria olisi alalle tulossa paljonkin, mutta työpaikkoja on tarjolla vähän. Upeita senioreita on, mutta heidän urapolkujaan kuunnellessa käy selväksi, että kyseessä ovat poikkeusyksilöt, jotka ovat osanneet löytää itselleen tien vaikka läpi harmaan kiiven. Kokonaista alaa ei voi perustaa huippuayksilöiden varaan.

URAKUILUISTA URAPOLKUIHIN

Kenttätöissä oleminen on vaativaa ja harvassa ovat ne, jotka voivat jatkaa kentällä koko uransa. Suomessa perheen ja työn yhdistäminen onnistuu kenttää paremmin. Ilman taustaorganisaatiota tai pyöröovimekanismeja Suomessa, jossa toivotaan kansainvälisissä tehtävissä olevat takaisin, rauhanosaajien urapolku on osaamista haaskaava, eikä kerrytä huippuasiantuntemusta. Nykyiset urapolut ovat liian usein urakuilujen ketjuja.

Muualla maailmassa pyörövet ovat keskeinen osa rauhanosaajien uraa. Kentällä konkreettisesti opitaan, millaista hauraila alueilla toimiminen on, ns. Policy-töissä ministeriöissä ja päättävissä elimissä luodaan strategioita ja asiantuntijoina ajatushautomoihin sparrataan muita, innovoidaan ja kehitetään uutta. Näitä pyöröovia mekin SaferGlobessa olemme mielellämme luomassa lisää resurssejimme puitteissa.

Urapolun heikkoudet osuvat usein erityisesti naisten nilkkaan. Lasten kanssa ei voi lähteä enää kentälle non-family paikoille. Vanhat sukulaiset koti-Suomessakin vaativat tukea. Joskus urapolulla voisi tehdä hyvää myös pysähtyä samalle tasolle tai jopa ottaa vähän takapakkia hierarkiassa, jos oma elämäntilanne on haastava. Ideaalitalanteessa urapolun kehittämisen pitäisi lähteä yksilötasolta, työntekijän näkökulmasta. Millainen on se urapolku, jolla saadaan entistä useampia suomalaisia rauhanasian-

¹ Valkokari, K., Hyytinen, K., Kutinlahti, P., & Hjelt, M. (2020). Yhdessä kestävä kasvua -ekosysteemiopas. VTT Technical Research Centre of Finland. <https://doi.org/10.32040/2020.Ekosysteemiopas>

SANASTO:

Rauhanala: ala, jonka tarkoituksena ehkäistä konflikteja ja tukea vakaata yhteiskuntaa. Rauhanala toimii usein käsi kädessä turvallisuusalan kanssa, mutta pyrkii erityisesti ehkäisemään sekä väkivaltaa että väkivallan tarvetta.

Rauhanosaaminen: rauhanosaamisessa yhdistyy useimmiten kenttäkokemus, analyysikyky ja toiminnallinen osaaminen jostain tietystä teemasta tai alasta. Rauhanosaamiseen voi yhdistyä akateeminen tutkimus, mutta tämä ei ole välttämätöntä.

Rauhanalan ekosysteemi: Rauhanalan ekosysteemin koostavat erilaiset toimijat valtiollisista toimijoista, yrityksiin, ajatushautomoihin ja kansalaisjärjestöihin.

Ansaintalogiikka: uudet mekanismit ja polut, jota kautta rauhanosaajat voivat luoda ammattilaisuutta Suomessa.

tuntijoita kehittämään rauhantekemistä kansainvälisesti? Miten me voimme entistä paremmin tukea kansainvälisiä rauhanrakentamismekanismeja nykyisiä toimintatapoja kehittämällä?

RAHOITUKSEN LUOMINEN RAUHANALAN INNOVAATIOON JA KEHITYKSEEN

Työpaikkojen luominen vaatii sekä rahoituksen että ansaintalogiikan luomista rauhanalan innovaatioon ja kehittämiseen. Rauhanalan jo pitkään heikkoa valtionrahoitusta on nakerrettu vuosien mittaan niin, että harvalla ei-valtiollisella toimijalla on enää vahvaa valtionrahoituksesta koostuvaa yleisrahoitusperustaa. Rauhanalan innovaatio- ja kehitystoimintaan ei ole omia resurssointimekanismeja, vaan nekin pitää luoda, niin että urapolun taustalla on myös rahoituspolku Suomessa. Rahahanoja pitäisi olla myös lukuisia julkisista yksityisiin kuten muillakin aloilla.

Kansainvälisesti rauhanala kasvaa, kehittyä ja rahoitus-takin on entistä enemmän saatavilla. Nämä kansainväliset rahahanat ovat suomalaisille toimijoille usein saavuttamattomissa, koska taustatuen puutteesta toiminta on heikoissa kantimissa ja kansainvälinen kilpailu on kovaa.

Nykytilanne on vähän sama kuin vetoketjun keksijällä. Kukaan nimittäin ei ymmärtänyt, miten hyvä juttu vetoketju on, kun napitkin toimivat hyvin. Rauhanosaamista tarvitaan Suomessa, mutta kuka sitä kehittää? Kenellä ei-viranomaiselle tulee mieleen, että nyt tämän ongelman ratkaisuun pitää saada uutta erikoistuneempaa suomalaista rauhanosaamista? Mikä firma tilaa palveluita rauhanosaajalta? Ja miksi ne tilaisivat? Mikä on se tarve, jonka rauhanosaaja pystyisi täyttämään? Ja jos yksityiset

tahot eivät tarvitse rauhanosaajia niin entä valtion tuki? Mikä on se rauhanosaaminen mitä Suomi tarvitsee tulevaisuudessa? Miten sitä nyt kehitetään?

Mikäli rahoitusta ja ansaintalogiikkaa ei pystytä laajentamaan, ei osaamiselle pystytä luomaan Suomessa imu-kykyä, oli tuo osaaminen kuinka hyvää tahansa. Meidän rauhanosaajien pitää siis entistä enemmän keskittyä suomalaisen resurssointiin ja budjettilinjoin, jotka mahdollistavat rauhanosaamisen kehittämisen Suomessa.

SUOMI TIENNÄYTTÄJÄNÄ

Suomalaisella monitoimijayhteistyöllä, innovaatioilla ja kehittämisellä voimme luoda aidosti vahvaa rauhanosaamista, jossa tuomme uusia ratkaisuja kansainvälisille kentille ja luomme substanssia rauhan tekemiseen. Kansainvälisen rauhanosaamisen kentällä käytännön ratkaisut puuttuvat, kun niin monet tuovat esille lähinnä ongelmia. Suomessa yhteistyön siltoja on rakennettu jo vuosia, ja vahventaminen yhteisten hankkeiden kautta olisi suoraviivaista. Yhteisten hankkeiden kautta olisi mahdollista kehittää vaikkapa resurssitehokkaita tapoja tehdä jatkuvaa konfliktianalyysejä toiminnan tukemiseen.

Kriisinhallintakeskus on ainutlaatuudessaan asemassa suomalaisen rauhanosaamisen keskeisenä tuottajana ja tukijana. Kriisinhallintakeskuksen kautta meillä muilla on mahdollista saada kosketuspintaa kentän haasteisiin. Monet rauhanosaajat ovat olleet kentällä Kriisinhallintakeskuksen kautta, mutta nekin, jotka ovat löytäneet omat polkunsä, usein löytävät tiensä jotenkin Kriisinhallintakeskukseen. Nimensäkin mukaisesti Kriisinhallintakeskus on onnistunut toiminnassaan keskuksena ja eri toimijoiden yhteen saattajana.

Laajan ekosysteemin luominen vaatii meiltä kaikilta kuitenkin ponnistuksia; rauhanalan kehittämisen ja innovaatiotoiminnan kautta voimme luoda myös uudenlaista maailmaa, emme vain toimia parhaimmalla tietämällemme tavalla nykytilanteessa.

Maria Mekri

Toiminnanjohtaja
SaferGlobe

SaferGlobe on v. 2010 perustettu riippumaton suomalainen ajatushautomo, joka tuottaa tietoa ja kehittää työvälineitä kestävän rauhan ja turvallisuuden edistämiseksi. SaferGloben toiminnan keskiössä on yhteistyö, ja SaferGlobella on laajat verkostot sekä Suomessa että kansainvälisesti.

Syvällinen tilanneymmärrys tuottaa PERUSTELTUJA PÄÄTÖKSIÄ

Suomen turvallisuusympäristö on nopeassa ja jatkuvassa muutoksessa. Meneillään oleva COVID-19-pandemia ja yleisesti tiiviimmin kansainvälisten kriisien toimintaympäristöön linkittyvä turvallisuuskehitys edellyttävät viranomaisilta yhteistä tilannekuvaa, sekä ajantasaisen informaation jakamista ja hyödyntämistä. Uhat ovat myös yhä useammin asymmetrisiä, kuten esimerkiksi terrorismi, mikä korostaa tiedonhankinnan, tiedustelun ja ennakkovaroituksen merkitystä kohdealueilta suoraan ilman välikäsiä.

Kriisinhallintakeskus CMC Finlandin asiantuntijat maailman hauraissa valtioissa ja muilla konfliktialueilla muodostavat tietoverkoston, jonka laajempaa hyödyntämistä pyritään edistämään. Suomessa ollaan oltu varsin varovaisia siinä, missä määrin asiantuntijoilta on kysytty esimerkiksi heidän palvelusmaansa politiikkaan, saati sitten mission dynamiikkaan liittyvistä asioista, ainakaan virallisesti. Monet muut maat ovat tässä asiassa rohkeampia.

Missioiden säännöt tiedon jakamisesta on toki huomioitava, mutta tästäkin huolimatta on todennäköistä, että CMC:n lähettämille asiantuntijoille saattaa kertyä jo palvelusaikana tietoa ja näkemystä, joista voisi olla hyötyä esimerkiksi kotimaassa tehtävän päätöksenteon tukena. Vähintäänkin nämä tuovat omat palasensa siihen kokonaisvaltaiseen tilannekuvaan, jota kotimaassa kootaan eri toimijoiden yhteistyössä. Mutta millaista käytännössä voisi olla asiantuntijoiden hyödyntäminen ennakoivan ja jaetun tilannekuvan rakentamisessa?

KOHTI JAETUN TILANNEYMMÄRRYKSEN EKOSYSTEEMIÄ

Kansainvälisen yhteistyön sekä informaatio- ja kommunikaatioteknologian kehittymisen myötä informaatiota kriisinhallintaoperaatioista ja toimialueilta on saatavilla virallisten raporttien muodossa ja eri mediasovellusten kautta. Kriisitalanteessa haasteeksi kuitenkin nousee usein oleellisen ja kansallisesti merkittävän, etenkin Suomen lähettämiä asiantuntijoita koskevan turvallisuusinformaation löytäminen. Jaettu informaatio voi myös olla heikkolaatuista, jolloin vastatoimet eivät ole tehokkaita tai oikein kohdenettuja.

Tilannekuvan muodostamista hauraissa valtioissa ja muilla konfliktialueilla tulee tästä edellä mainitusta johdun tukea kansallisilla kriisinhallinnan tilannekuvajärjestelyillä, joissa eri viranomaisten asiantuntemus yhdistyy mah-

dollisimman kokonaisvaltaiseksi kuvaukseksi vallitsevista olosuhteista, eri toimijoiden toimintavalmiuksista, häiriö- tai uhkatilanteen synnyttämistä tapahtumaketjuista sekä tapahtumaprosessiin oleellisesti liittyvistä tiedoista ja kehittymistä koskevista arvioista.

Puolustusvoimien kansainvälinen keskus FINCENT, CMC, Poliisiammattikorkeakoulu ja Raja- ja merivartiokoulu muodostavat yhdessä Kokonaisvaltaisen kriisinhallinnan osaamiskeskuksen. Nykyisellään kansallisten turvallisuus-toimijoiden välisissä kriisinhallintaverkostoissa jaetaan jonkin verran tietoa.

Siviili- ja sotilaallisten kriisinhallintaoperaatioiden toimialueiden turvallisuuden osalta Suomessa ei ole kuitenkaan yhteistä tilannekuvajärjestelmää, vaan kokonaisuus muodostuu erillisistä viranomaisten ylläpitämistä tilannekuvajärjestelmistä ja ad hoc -tiedonvaihdoista. Tilannekuvaan liittyvää tietoa jaetaan, mutta varsinaiseen tilanneymmärrykseen liittyvää tietoa hyvin paljon vähemmän. Käsitteistö tilannekuvan ja -ymmärryksen osalta on vähintäänkin sekavaa, joka osaltaan hankaloittaa operatiivista toimintaa. Yhteinen kieli ja käsitteet korostuvat etenkin tilanteissa, joissa työskennellään monen viranomaisen kesken ja pyritään muodostamaan yhteinen tilannekäsitys. Tilanneymmärrys käsitteenä onkin tärkeää erottaa itse tilannekuvasta ja tilannetietoisuudesta (situation picture/situational awareness).

Tilanneymmärrys tarkoittaa tilannekuvan ja tilannetietoisuuden pohjalta rakennettavaa ymmärrystä, jota voidaan käyttää päätöksenteon pohjana. Tilannekuva katsoo mennyttä ja korkeintaan nykyhetkeä, tilanneymmärryksessä taas on mukana ajallinen komponentti niin menneisyydestä, nykyhetkestä kuin erityisesti tulevaisuudestakin. Mitä laajempi yhteinen pohja jaetulla tilanneymmärryksellä ja sen jakavilla toimijoilla on, sitä parempi on lopputulos.

Ekosysteemi-ajattelun kautta tilanneymmärrystä ja ko-

konaisturvallisuutta voidaan tarkastella systeemisellä ja kompleksisella ilmiönä, jossa turvallisuuskysymyksiä voi lähestyä eri näkökulmista, esimerkiksi toimijoiden lakisääteisten tehtävien, toimijoiden yhteistyön tai tiedon virtaamisen kautta.

HAASTEET JA MAHDOLLISUUDET

Kriisinhallintaoperaatioiden alueiden tilannekuvaa toteuttavat turvallisuustoimijat tekevät ennakoitavuutta hyvin erilaisista lähtökohdista ja erilaisin tavoittein. Kokonaisturvallisuuden verkostoituneessa ja monitasoisessa ekosysteemissä siihen kytkeytyvät eri turvallisuustoimijat käyvät jatkuvaa merkityskamppailua kokonaisturvallisuuden 'oikeasta' määrittämistavasta ja usein ristiriitaistenkin tavoitteiden ja toimintojensa yhteensovittamisesta. Järjestelmien eriytyminen kuitenkin aiheuttaa järjestelmien keskinäistä kilpailua, joka vie huomiota pois ytimeistä ja sisällöistä, kokonaisturvallisuuden ratkaisusta.

Turvallisuushkien kompleksisuudesta ja yllättävyydestä johtuen on hyväksyttävä, että niiden täsmällinen ennakoitavuus ei ole aina mahdollista. Kuitenkin juuri tämän takia resilienssin sekä turvallisuustoimijoiden monipuolisen yhteistyön merkitys korostuu turvallisuuden tuottamisessa.

Merkityksellinen, kehitystä generoiva tieto linkittyy tiedon omistajuuteen, tiedon legimitointiin (legitimate security) sekä myös toimintamalleihin ja käytänteisiin, joilla virkamiesten toteuttaman turvallistoiminnan ulkopuolisia toimijoita osallistetaan turvallisuuskontekstia koskevaan keskusteluun. CMC:n asiantuntijat maailman hauraissa valtioissa ja muilla konfliktialueilla muodostavat tämän kaltaisina toimijoina tietoverkoston. Turvallisuuskehityksen edellyttämä uuden yhteistyön muoto ei kuitenkaan pääse kehittymään kohti jaetun tilanneymmärryksen ekosysteemiä ilman, että tiedon omistajuuteen, legimitointiin ja toimijuuteen liittyvät kysymykset ratkaistaan.

YHTEISTYÖN KEHITTÄMINEN VAATII RESURSSEJA

Sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden yhteys painottuu EU:n globaalistrategiassa. Sisäministeriön sisäisen turvallisuuden selonteko vuodelta 2016 kannustaa kyllä yhteistyöhön, mutta on erityisen merkityksellistä, että turvallisuustoimijoiden yhteistyö ja kommunikaatio perustuu viimekädessä toimijoiden omaan haluun toimia konkreettisesti yhdessä. Resurssit antavat raamit yhteistyölle. Ilman riittävää resurssintia aikaisemmin mainitut onnistuneet yhteistyön kategoriat ja niiden alaiset menestystekijät eivät ole mahdollisia, vaikka tahtoa ja halua löytyisikin. Menestystekijöitä resursseille ovat muun muassa yhteistyöhön varattu riittävä rahoitus, henkilöstö, materiaali sekä aika. Nämä voimavarat ovat tunnetusti kuitenkin kroonisesti vähissä. Asiaa voidaan kuitenkin edesauttaa hallintorajat ylittävällä yhteistyöllä, esimerkiksi muodostamalla eri turvallisuustoimijoiden välillä alueellisia/temaattisia tiedonvaihtotiimejä. Tämä vaatii kuitenkin turvallisuustoimijoiden johdon tukea ja kannustusta.

Turvallisuustoimijoiden verkostoitumisella ja verkottumisella pystytään myös kamppailemaan siiloutumista

Kriisinhallintakeskuksen tutkimus- ja kehittämisyksikkö on laajentunut sisältämään uuden vastualueen: tilannekuvan.

vastaan. Kuten kokonaisturvallisuudenkin yhteydessä, ekosysteemin jatkokehitys edellyttää myös sen nykyisten rajojen ja rajoitteiden tunnistamista jaetun tilanneymmärryksen mahdollistamiseksi.

Kriisinhallintakeskuksen ylläpitämän CMC-JMAC-raportointijärjestelmän tavoitteena on yhdistää etenkin lähetetyiltä siviilikriisinhallinnan asiantuntijoilta sekä kriisinhallinnan kansallisilta turvallisuustoimijoilta tuleva tieto ja asiantuntemus kokonaisvaltaiseksi kuvaukseksi vallitsevista olosuhteista, häiriö- tai uhkatilanteen synnyttämistä tapahtumaketjuista sekä kehittymistä koskevista arvioista. Jatkokehittettynä tämä voi edesauttaa jaetun tilanneymmärryksen ekosysteemin syntyä ja mahdollisesti auttaa näkemään samassa kompleksisen turvallisuussysteemin kuvassa sellaisia asioita ja ilmiöitä, joita ei ole totuttu samassa yhteydessä laajasti käsittelemään.

Ekosysteemin toteutuessa kriisinhallinnan turvallisuustoimijat muodostaisivat yhteiskunnan turvallisuusstrategian ja tuoreen kriisinhallinnan parlamentaarisen komitean suositusten kuvaileman verkostoituneen yhteistoimintarakenteen, jossa erilaista turvallisuuteen liittyvää tietoa voidaan jakaa, yhteisiä tavoitteita asettaa ja yhteistyöhön sitoutua joustavasti, eri toimijoita parhaiten hyödyttävillä tavoilla. Näiden tavoitteiden mukaisesti myös yksittäisillä kansalaisilla, tässä tapauksessa lähetetyillä asiantuntijoilla, olisi tällöin turvallisuusstrategian mukainen keskeinen rooli yhteiskunnan kriisinsietokyvyn vahvistamisessa: "yksilön omaamien ja kerryttämien tietojen, taitojen ja turvallisuutta vahvistavien asenteiden nähdään muodostavan perustan yhteiskunnan kriisinsietokyvyn edelleen kehittämiseksi".

Arto Tissari
Tilannekuva-
asiantuntija
Kriisinhallintakeskus

YHTEISÖLLISTÄ KRIISINHALLINTAA

Kysyttäessä ”mitä siviilikriisinhallinta on?”, vastaukseksi saa usein instrumentaalisen näkemyksen kriisinhallinnan puitteissa kohdemaissa tehtävän työn tavoitteista ehkäistä konflikteja ja luoda vakautta. Kriisinhallintatyön kulttuuri ja sitä tekevät ihmiset jäävät usein sivurooliin näissä kuvauksissa. Tämä on harmillista, sillä siviilikriisinhallinnan monisäikeinen lähestymistapa kriiseihin on mahdollista pitkälti juuri sen parissa työskentelevän yhteisön monimuotoisuuden ja dynaamisuuden johdosta. Tämän yhteisön työskentelyn, tietämisen ja tekemisen tapojen ymmärtäminen ja tukeminen voi tarjota avaimia siviilikriisinhallinnan vaikuttavuuden kehittämiseen.

Niin suomalaisen kuin kansainvälisen siviilikriisinhallinnan yhteisö koostuu hyvin vaihtelevista ammattitaitaustoista ja ikäpolvista tulevista asiantuntijoista. Suomalainen kontingentti, eli ryhmä asiantuntijoita, esimerkiksi EU:n siviilikriisinhallintaoperaatioissa saattaakin koostua rauhanturvatehtävissä palvelleista ja kokeneista poliiseista, nuoremmista kansalaisjärjestöistä tulleista juristeista, diplomaattitaitaustaisista poliittisista neuvonantajista sekä yksityiseltä sektorilta tulleista projektiasiantuntijoista. Kokoonpanot ovat usein tätäkin monimuotoisempia. Siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden koulutuksen, ammattitaitaustan ja tehtävien yhdistelmät vaihtelevat huomattavasti verrattuna esimerkiksi pätevyysvaatimuksiltaan yhdenmukaisempaan sotilaalliseen kriisinhallintaan. Lisäulottuvuuden luo vielä operaatioiden monikansallisuus. Siviilikriisinhallintaoperaatio on kaltainen työyhteisö on poikkeuksellinen.

Onkin paikallaan muistaa, että kansainvälisen politiikan kiintopisteenä olemisen ohella kriisinhallintaoperaatiot ovat

myös työpaikkoja, joissa on oma työyhteisönsä. Kaikki työpaikoilla vallitsevat lainalaisuudet ja arkiset ilmiöt ovat läsnä myös kriisinhallintaoperaatioissa, vaikkakin tavanomaisemmista työyhteisöistä poikkeavassa kontekstissa. Töihin tullaan ja sieltä lähdetään, kollegoiden kanssa kokoustetaan, erimielisyyksiä tuodaan esiin (tai niiden annetaan hautua), lomia sovitaan, uusista säännöistä purnataan. Töiden jälkeen kollegoita nähdään yksillä tai harrastuksissa, tai ollaan näkemättä. Kriisinhallintaoperaatiot ovat siis monella tapaa myös normaaleja työpaikkoja, joskin kansainvälisiä. Monikulttuurisuus on jo suomessakin tuttu ja tavoiteltu piirre monella työpaikalla, mutta kriisinhallintaoperaatioissa se on perustavanlaatuinen vaatimus. Operaatioihin lähtökohtaisesti tavoitellaan osallistumista eri maista, jotta ne voivat uskottavasti ilmentää kansainvälisen yhteisön tahtotilaa.

Kriisinhallintaoperaatioiden työyhteisöt asettuvatkin uuteen valoon, kun huomioidaan niiden normaaliarjesta poikkeava ajallinen ja paikallinen konteksti. Kriisinhallintatoimi-

Kuva: Shutterstock/STILFX

kentässä yleinen puhe ”keikoista” kuvastaa tehtävien, ja samalla niiden työyhteisöjen, tilapäistä luonnetta; operaatioon lähtiessä asiantuntijat tietävät jo palaavansa kotiin muuttaman vuoden päästä. Kierro operaatioiden henkilökunnassa on nopeaa, ja muutoksia tapahtuu usein kuukausittain. Operaatiot eivät siis pääsääntöisesti ole pitkäaikaisia työpaikkoja, joten niiden työyhteisöihin ei välttämättä sitouduta samalla tavoin kuin muihin tehtäviin. Lisäksi kriisinhallintatehtävät sijaitsevat usein kaukana työyhteisön jäsenten perheistä, ystävistä ja muusta elämästä. Mitattiin etäisyyttä sitten fyysisesti tai sosiaalisesti. Arkielämän kiintopisteet korvautuvat uudella, tilapäisellä, sosiaalisella viitekehysellä. Myös kriisinhallintaoperaatioiden paikallinen konteksti on usein rajattu, mahdollisesti jopa muurien ja piikkilankojen ympäröimä leiri, missä kollegoita ei pääse karkuun, vaikka haluaisi.

Poikkeuksellisten työ- ja sosiaalisten olosuhteiden ohella kriisinhallintaoperaatioiden henkilökuntaan kohdistuu normaaleista työyhteisöistä poikkeavia paineita. Operaatioiden työntekijöiltä ja työyhteisöiltä odotetaan panosta ulko- ja turvallisuuspoliittisesti herkkiin tilanteisiin, joilla on todellinen vaikutus ihmisten turvallisuudelle operaatioalueella. Asiantuntijoiden työhön kohdistuu odotuksia niin heidät lähettäneen maan ulkopolitiikan puitteissa, kuin operaation taustajärjestelmän tavoitteiden mukaisesti. Paikallisen vaikutuksen lisäksi operaatioissa tehdäänkin työtä niin kansallisen kuin kansainvälisen järjestelmän uskottavuuden parantamiseksi. Mahdollisuuksien kääntöpuolena tämä luonnollisesti merkitsee myös maineriskiä operaatioiden taustajärjestöille ja tiettyjä operaatioita erityisesti tukeneille jäsenvaltioille. Näistäkin syistä kriisinhallintatyön vaikuttavuus on ollut pitkäaikainen poliittinen prioriteetti niin meillä Suomessa, kuin kansainvälisesti.

Viime kädessä edellä mainitun vaikutuksen luo yhteen hiileen puhaltava ja asianmukaisesti tuettu asiantuntijayhteisö. Nyt 13 vuotta Kriisinhallintakeskuksen perustamisen jälkeen suomalainen siviilikriisinhallinnan asiantuntijayhteisö on alkanut saavuttamaan eräänlaisen kriittisen massan ja historian, jonka kautta sitä voidaan ymmärtää paremmin ja tukea yhteisön kehittymistä.

KOHTI KÄYTÄNTÖYHTEISÖÄ

Jean Laven ja Etienne Wengerin vuonna 1991 lanseeraama käytäntöyhteisön (community of practice) käsite tarjoaa yhden mahdollisen tavan lähestyä siviilikriisinhallinnan asiantuntijayhteisöjä. Laven ja Wengerin määrittelemä käytäntöyhteisö muodostuu ihmisryhmästä, joka jakaa tietyn kiinnostuksen kohteen tai ammatillisen aihealueen, vaikka he saattavatkin tulla eri taustoista. Ryhmän tuo yhteen tahto toimia käytännöllisesti toistensa kanssa kiinnostuksen kohteensa parissa. Yhdessä tekemisen ja sen kautta muodostuvan yhteisen tietämyksen kehittymisen kautta ryhmästä muodostuu lopulta yhteisö, jota sitoo yhteisesti jaettu tavoite ja sen saavuttamiseen käytetyt toimintatavat. Yhteisön muodostumisen myötä sen jäsenten valmiudet ja vaikutusvalta edistää yhteisiä tavoitteita voimistuvat.

Käytäntöyhteisön piirteet esiintyvätkin vahvoina suomalaisessa siviilikriisinhallinnan yhteisössä. Jaettu aihealue on

ilmiselvä, sillä lähtökohtaisesti kaikkien siviilikriisinhallinnan pariin hakeutuvien tavoitteena on työskennellä aiheen piirissä, joko operaatiossa tai sihteeristötehtävässä. Suomessa siviilikriisinhallinnan peruskurssi toimiikin eräänlaisena esittelyä itse aiheeseen, ja sen parissa työskentelevään yhteisöön. Tehtävässä palvelemisen myötä asiantuntijat puolestaan pääsevät käsiksi käytännön työhön toistensa kanssa. Tuskin onkaan pitkälle vedetty johtopäätös sanoa, että kriisinhallinnan yhteisö syntyy kriisinhallintaoperaatioissa, niin suomalaisten kesken kuin kansainvälisesti. Operaatiokokemusten kokonaisvaltaisuudella on todennäköisesti merkittävä rooli tässä, sillä 1-2 vuoden ajan asiantuntijat elävät tiiviissä yhteisössä. Joitain vertailuja voitaneen vetää esimerkiksi varusmiespalveluksen myötä syntyvään joukkoyksikköidentiteettiin.

Selvimmän käytäntöyhteisö näkyy kuitenkin operaatioiden jälkeen, esimerkiksi Kriisinhallintakeskuksen järjestämissä palautetilaisuuksissa, seminaareissa ja jatkokursseilla, sekä sosiaalisen median välityksellä, kun kollegoita kohdataan ja yhteistä aiheista keskustelua jatketaan. Operaatioissa ja jopa koulutuksissa syntyneet verkostot muuntuvat näin myös sosiaalisiksi yhteisöiksi, menettämättä kuitenkaan ammatillista piirrettään. Paras ”maatotuus” tuleekin yleensä aikaisemmin jossain operaatiossa tai tehtävässä palvelleelta tuttavalta, kun asiantuntija harkitsee hakeutumista tai kaipaa operaatiossa historiatietoa työnsä tueksi. Nämä tietoverkot ulottuvat myös asiantuntijoiden kansainväliseen yhteisöön.

SUOMEN MALLI

Suomessa on vahvat perinteet siviilikriisinhallinnan asiantuntijayhteisön tukemisessa ja heidän tietotaitonsa hyödyntämisessä, näiden ollessa Kriisinhallintakeskuksen päätehtäviä keskuksen perustamisesta asti. Tänä aikana on luotu hyviä toimintatapoja, kuten esimerkiksi tehtävistä kotiutuneiden asiantuntijoiden toimiminen kouluttajina siviilikriisinhallinnan peruskursseilla tai perehdytyskoulutuksissa.

Tehtävistä kotiutuneiden asiantuntijoiden oppien kerääminen ja asiantuntijoiden mahdollisuudet jakaa kokemustaan niin tutkimustoiminnassa kuin viestinnässä ovat kehittyneet huomattavasti. Vuonna 2018 ensimmäisen kerran järjestetty Kriisinhallinta NYT-tapahtuma on uusi askel suomalaisen kriisinhallintayhteisön kohtaamispaikkana, ja toivottavasti pian järjestettävä seuraava tapahtuma vie tätä käytäntöä jo kohti perinnettä. Suomella on hyvät lähtökohdat viedä näitä toimintatapoja laajempaan EU-kontekstiin, esimerkiksi osana EU:n siviilikriisinhallinnan kompaktiprosessia, ja tukea eurooppalaisen yhteisön luomista.

Ville Savoranta
Tutkimus- ja kehittä-
misasiantuntija
Kriisinhallintakeskus

Kriisinhallintakeskus CMC Finland

CMC Finland vastaa kansainvälisiin siviilikriisinhallintatehtäviin lähetettävien suomalaisten rekrytoinnista, kouluttamisesta sekä materiaalisista ja logistisista valmiuksista.

Lisäksi CMC Finlandin tehtäviin kuuluu siviilikriisinhallintaan liittyvä tutkimus- ja kehittämistoiminta.

Väkilukuun suhteutettuna Suomi on yksi eniten siviili-asiantuntijoita EU:n YTPP-operaatioihin lähettävistä maista. Lisäksi asiantuntijoita lähetetään myös mm. YK:n ja Etyjin operaatioihin ja sihteeristöihin. Suomen tavoitteena on nostaa lähetettyjen asiantuntijoiden määrä pysyvästi 150:een.

Noin 50 suomalaista asiantuntijaa suorittaa vuosittain siviilikriisinhallinnan peruskoulutuksen. Lisäksi CMC Finlandin järjestämällä erikoistumiskursseilla koulutetaan vuosittain noin 80 asiantuntijaa ja keskimäärin 25 suomalaista osallistuu kumppaniorganisaatioiden kursseille.

Oletko sinä tuleva

Reporting Officer
Political Adviser
Deputy Head of Mission
Customs and Border Management Expert
Legal Adviser
Human Rights Trainer
Monitor
Police Adviser
Mediation Support Adviser
Prosecution Expert
Women, Peace and Security Specialist
Senior Adviser on Criminal Investigations
Operations Officer
Counter-Terrorism Adviser...

Katso kurssihaut, julkaisut ja kansainväliset tehtävät:

www.cmcfinland.fi

